

## HET BOEK RUTH.

Het boek Ruth vormt enigszins de overgang tussen het boek der Richteren en de boeken van Samuël. Het leidt ons in in het familieleven van de voorouders van David, terwijl het ons tevens meedeelt de geschiedenis van een Israëlitisch gezin, dat hoogstwaarschijnlijk geleefd heeft in de dagen van Gideon; toen, tengevolge van de verschrikkelijke verdrukking de Midianieten, noodzakelijk de Israëlieten aan hongersnood ten prooi waren.

Het deelt ons mee, hoe een Israëliet met zijn vrouw en beide zonen het land van de vaderen verlaat, om in Moab beveiliging voor de hongerdood te zoeken; hoe zijn beide zonen daar in het huwelijk treden met Moabitische vrouwen, die met zijn vrouw spoedig weduwen zijn, tengevolge waarvan Naomi besluit terug te keren naar haar vaderland, dat besluit ten uitvoer brengt, en gevolgd wordt door Ruth (1).

Hoe vervolgens Ruth aren opleest op de velden van Boaz (2) en hoe zij door haar schoonmoeder geraden wordt, om niet alleen te trachten met Boaz in nadere kennis te komen, maar ook een huwelijk met hem te zoeken (3) en hoe eindelijk dat huwelijk gesloten wordt, waardoor zij, zoals aan het slot wordt meegedeeld, de voorouder wordt van David, de koning van Israël (4).

Dit boek leert ons daarom, hoe in de weg van Gods bijzondere Voorzienigheid een Moabitische vrouw, een vrouw uit het vroeger Israël zeer vijandige volk, beschikt wordt om op te treden als een van de moeders, uit wie, voor zoveel het vlees aangaat, de Christus van God zou voortkomen.

Wie het vervaardigd heeft, is niet met zekerheid uit te maken, en kan moeilijk worden nagegaan. Hoogstwaarschijnlijk is het vervaardigd in de laatste dagen van Davids leven. Dit is echter zeker; de gewijde schrijver heeft ook in dit boek erop willen wijzen, hoe het God behaagd heeft, naar Zijn vrijmachtig welbehagen, heidenen te enten op de stam van Israël, en hoe alles uitloopt op het grote einddoel: de verheerlijking van Gods Naam.

Het boekje van Ruth staat tussen boeken, die over oorlogen en andere grote zaken handelen, als een zeer mooie en onvergelykelijke schildering van trouw, beschaving, verstand en rechtvaardigheid. Deze liefelijke geschiedenis, die een beeld van alle deugden in zich bevat, die het huiselijke en maatschappelijke leven van de mensen eist, past in het boek, dat de mensen tot zaligheid wil onderwijzen. Het strekt de God van Israël tot eeuwige lof, dat bij de vrijheid, waarin toen Zijn volk leefde, toch ten minste door vele rechtschapen mensen zo goed, rechtvaardig, liefderijk en billijk gehandeld werd. Wat waren Naomi, Boaz en Ruth? Wie waren de mensen, die Boaz bij zijn huwelijk en Naomi met haar kleinzoon geluk wensten? Het waren landmensen. Hoe voortreffelijk was nu de rechtvaardigheid van deze landmensen in Israël (Ruth 4: 11)! Hoe liefelijk was hun welsprekendheid, hoe aangenaam hun vriendelijkheid, hoe beschaafd waren hun zeden! Wat een wijze en verstandige mensen waren dat!

## HOOFDSTUK 1.

### *RUTH REIST MET NAOMI NAAR BETHLEHEM.*

I. Vs.1-22. Ten gevolge van een hongersnood, die ten tijde van de richters in Kanaän is uitgebroken, verhuist een man van Bethlehem-Juda, Elimelech genaamd, met zijn vrouw Naomi en zijn beide zonen, Machlon en Chilion, naar het land van de Moabieten. Hier sterft de man. De beide zonen huwen met twee Moabitische dochters, Orpa en Ruth, en sterven de een na de ander zonder kinderen achter te laten. Na een tienjarig verblijf in het land van de Moabieten, vertrekt Naomi weer naar haar land, omdat zij hoort, dat de Heere zich weer genadig tot Zijn volk gewend en aan het land weer brood gegeven heeft. Van de beide, haar vergezellende schoondochters, keert Orpa op aandringen van Naomi terug, maar Ruth kan door geen dwangreden bewogen worden, om haar schoonmoeder te verlaten, en de God van Israël voor de afgoden van Moab te verruilen. Beide in Bethlehem aangekomen, wekken de opmerkzaamheid van de vrouwen op, en Naomi klaagt over het bittere leed, dat zij gedurende haar afwezigheid, heeft moeten ondervinden.

1. In de dagen, toen in Israël, behalve de gewone richters, die met de ambtlieden (Deuteronomium 16: 18) recht spraken, de voor buitengewone gevallen door God geroepen richters richtten, 1) en wel waarschijnlijk in de zevenjaar van verdrukking (1216-1209 v. C.), ten gevolge van de rooftochten van de Midianieten (Richteren 6: 1vv.), zo gebeurde het, dat er honger in het land was; daarom trok een man van Bethlehem (= huis van het brood) in de stam van Juda, te onderscheiden van Bethlehem in Zebulon (Joz.19: 15 19.15), om als vreemdeling te verkeren, 2) zich een tijd lang op te houden totdat de nood voorbij was, in de velden van Moab, aan de overzijde van de Dode Zee (Nu 21: 11), hij en zijn vrouw, en zijn twee nog ongehuwde zonen.

1) Naar zuivere chronologische berekening valt de geboorte van David, die 70 jaar oud, in het jaar 1015 v. Chr., stierf in het jaar 1085, d.i. 9 of 10 jaar na de overwinning over de Filistijnen onder Samuël, of na het ophouden van hun 40-jarige heerschappij over Israël en slechts 97 jaar na de dood van Gideon. David nu was de jongste van de 8 zonen van Isäi. Rekenen wij nu zijn geboorte in het 50ste levensjaar van zijn vader, zo was Isäi in het eerste jaar van de 40-jarige onderdrukking van de Filistijnen, of 48 jaar na Gideons dood, geboren. Was nu wellicht ook Isäi een jongere zoon van Obed en zijn vader pas in diens 50ste levensjaar geboren, zo zou de geboorte van Obed in de laatste jaren van Gideon vallen. Hieruit volgt zoveel als ontwijfelbaar zeker, dat Boaz een tijdgenoot van Gideon was en dat de verhuizing van Elimelech naar Moab voorviel in de tijd van de Midianitische verdrukking..

2) Dit was niet, zoals de uitkomst geeft te zien, naar de wil van God. Dat wil zeggen, Elimelech had daartoe van God geen bevel, zoals Abraham dat had. De hongersnood was een straf van God vanwege de zonde van het volk, en nu lag het niet op zijn weg, die straf te ontvluchten, maar voor God in de schuld te vallen en Hem te smeken, om de straf af te wenden en dan tevens om met zijn volk zich te keren tegen de verdrukking. Evenmin als Abraham naar Egypte mocht gaan, evenmin deze man naar Moab..

Wel heeft God ook deze daad willen gebruiken, om daardoor Zijn Raad, in betrekking tot Ruth, uit te voeren, maar dat heft de schuld van Elimelech niet op. Hij deed dit niet, opdat Gods Raad zou worden vervuld, maar om zijn eigen leven, zoals hij meende, van de dood te redden..

3. En Elimelech, de man van Naomi, stierf 1) korte tijd na de verhuizing; maar zij werd overgelaten met haar twee zonen.

1) Wij handelen dwaas, wanneer wij menen het kruis te zullen ontlopen, dat op onze weg ligt en dat wij daarom behoorden op te nemen. Hadden alle Israëlieten gedaan zoals hij deed, het land Kanaän zou dan welhaast ontvolkt geworden zijn (Ru 1: 3)..

In plaats van met haar volk God om redding te smeken was deze familie heil gaan zoeken in het land van de vijanden, waar de afgoden gediend werden. Zij was niet heengegaan op bevel van God als een Abraham; zij waren gegaan in een land, waar God niet woonde. Hun uitgaan was niet onder de zegen van de Heere, daarom kon ook de uitslag niet gezegend zijn..

4. Die namen zich Moabitische vrouwen, 1) dat volgens de wet wel niet verboden was, maar toch altijd veel bedenkelijks had, omdat de Moabieten afgodendienaars waren (Le 18: 21" en 1 Koningen .11: 7); de naam van de ene, de vrouw van Chijlon, was Orpa, en de naam van de andere vrouw, van Machlon, die tevens erfgenaam van het vaderlijk goed te Bethlehem was (4: 10), Ruth. En zij bleven aldaar, in het land van de Moabieten, omtrent tien jaar; zo keerden zij ook niet terug naar Kanaän, nadat Gideon (Richteren 8: 28) de vrede hersteld had.

1) Het huwelijk met de Moabieten was niet verboden, wel met de Kanaänieten. Toch mocht geen enkel Moabiet in de vergadering komen (Deuteronomium 23: 4)..

5. En die twee, Machlon en Chijlon, stierven ook 1) zonder kinderen achter te laten; zo werd deze vrouw, Naomi, overgelaten, na haar twee zonen en na haar reedseerder gestorven man.

1) Toen Naomi haar man verloren had, vestigde zij haar toegenegenheid en haar vertrouwen des te meer op haar zonen en zij meende, onder de schaduw van deze nog levende vertroosting onder de heidenen te zullen leven, maar ziet zij verdorde, evenals de wonderboom, waarover Jona zich verblijd had met grote blijdschap (Ru 1: 5)..

Ziet hier 1e. dat waar wij ook gaan, wij de dood niet kunnen ontvluchten, wiens onvermijdelijke pijlen aan alle plaatsen vliegen; 2e. dat wij geen voorspoed kunnen wachten, wanneer wij de weg van God verlaten. Hij, die zijn leven door zijwegen wil behouden, zal het verliezen; 3. dat de dood, wanneer hij in een gezin komt, dikwijls breuk op breuk maakt. De een is weggenomen om de ander voor te bereiden spoedig te volgen..

Ook ik was in Bethlehem geboren en mijn vaderland was het lieve Kanaän. De heilige doop had mij opgenomen in het genadeverbond en in Gods erfdeel overgezet. Het verbond met Christus, de voor mij gestorven en opgestane Levensvorst, dat is mijn Bethlehem, mijn broodhuis, mijn thuis, en daar zijt ook gij thuis niet door het recht van de natuur, maar door

het geestelijk recht van de genade. O, dat wij die woning nooit verlaten hadden. Welke goede namen hadden wij in dit Bethlehem. De naam van Elimelech en van zijn huisgenoten zal ons daaraan herinneren. Elimelech betekent "mijn God is koning." Zo was ook over ons gesproken door de Heilige doop: Uw God is koning en gij zijt een kind en erfgenaam van de grote Koning. Naomi betekent de vrolijke, en verheugd mogen ook wij zijn als leden van het lichaam van de Heere. In het stadje Bethlehem heeft de naam Machlon, "zanger" betekenis, want daar is het: "Psalmzingt de Here in uw hart". Daar wijst de naam Chiljon, "de volkomene" op de roeping van de kinderen van God om volkomen te worden, zoals Hij is, die hen geroepen heeft. Wie zal zo dwaas zijn, dit geestelijk huis te verlaten? En toch heeft Elimelech met vrouw en kinderen Bethlehem verlaten en is naar Moab verhuisd. De moeilijkheden dreven hen naar den vreemde. Ach ja, de moeilijkheden zijn het, die vele zielen uit de staat van de genade in de boze wereld drijven; zij herhalen de geschiedenis van de verloren zoon en dus verlaten van het vaderlijk huis. In dat huis is het hun te eentonig, de christelijke tucht behaagt hun niet. Daar kunnen zij niet in luidruchtigheid leven, niet vloeken, drinken, razen: hun streven, hun begeren is naar Moab, en helaas! Het is waar, in ons allen, die in zonde ontvangen en geboren zijn, is van nature een krachtige begeerte om naar Moab te reizen, aangeboren. In Moab moge nog menig een van Lot en zijn geloof (Genesis 19: 36vv.) vertellen, moge nog menige vrome herinnering in de mond van het volk leven, maar de Moabieten waren desalniettemin heidenen, afgodendienaars geworden, bovendien Israëls verklaarde vijanden (Num. 22: 2-25: 2), en dat was voor Elimelech geen goede omgeving. Ook de wereld heeft een zekere vrome buitenzijde. Vrome overleveringen worden niet veracht, men moet alleen niet al te vroom willen zijn. Goede spreken en liederen worden ook nog gewaardeerd, maar zij moeten niet al te veel over Jezus handelen; en, wat ik u bidden mag, noemt bij de kinderen van de wereld de duivel niet, dat kunnen zij en dat kan de vorst van deze wereld niet verdragen. Goede werken, zedigheid en openlijke milddadigheid, zelfs vijandsliefde hebben ook in de wereld een goede naam, maar men moet van het menselijk verderf en de zonde niet spreken, de mens niet voorstellen als zonder enige verdienste, noch van het bloed van Christus getuigen, dat van alle zonden reinigt. Goed bezien is toch de wereld naar haar wezenlijke aard duisternis, is zij vijandig tegen Jezus, ondanks alle misleidende buitenzijden; en de goden, die men wierookt, zijn de Mammon, de begeerlijkheid van het vlees, de eer, de buik en de opperste van alle goden is het lieve Ik..

Wij denken aan de tijd, toen wij nog wereld waren; wat vrucht hadden wij toen van de dingen, waarover wij ons nu schamen, want het einde van ons werelds leven is de dood. Het gaat altijd van de Heiland af; het hart krijgt de dingen van deze wereld lief en laat zich steeds meer met de wereld in, evenals Elimelechs zonen heidense vrouwen namen. De ene heette Orpa, d.i. "de hardnekkige", de andere Ruth d.i. "de blote". Van zodanige aard zijn de echtgenoten van de kinderen van de wereld; hardnekkig tegenstreven tegen de vermaningen van het aanklagend geweten, blote ogen, die van de heerlijkheid van de staat van de genade niets zien; dat zijn de kentekenen van hen, die van God vervreemd zijn. Elimelech sterft: ach, in het leven van de wereld houdt het koninklijk bestuur van mijn God over mijn hart op; ik waan vrij te zijn in mijn zondendienst, de genade gaat verloren, het geestelijk leven wordt gemist. Machlon sterft; het vrolijk gezang verstomt, andere liederen klinken. Chiljon sterft, het najagen van de volmaaktheid heeft een einde genomen. De vreugde van de wereld eindigt in ellende en werkt de dood. O, dat allen het erkenden, dat zij als de verloren zoon hun ellende

voelden, dat wij als Naomi ons verlies beweenden en heimwee voelden, heimwee om de wereld te verlaten, heimwee naar het heilige land, naar de staat van de genade.

6. Toen alzo geen banden haar meer vasthielden aan haar tegenwoordige verblijfplaats, maakte zij zich op met haar schoondochters, die tot hiertoe trouw bij haar gebleven waren, en keerde terug uit de velden van Moab; want zij hadgehoord in het land van Moab, dat de HEERE, reeds sinds 6 of 7 jaar Zijn volk 1) weer in genade bezocht 2) had, hen reddende uit de verdrukking van de Moabieten, en gevende hun brood, zodat er voor haar geen reden meer was, om langer van haar stad verwijderd te blijven.

1) De Heere had van Naomi al haar vertroostingen in het land van Moab weggenomen, opdat er weer bij haar een verlangen zou komen naar het erfgoed van de vaderen. Hij had haar weg met doornen bezaaid, opdat zij zou terugkeren naar het land, dat zij tegen Zijn wil had verlaten..

2) Het gelovige volk van Israël leeft geheel in de aanschouwing van de Godsregering. Alles komt van Hem..

Deze uitdrukking, dat de Heere Zijn volk bezocht, en wel in genade, komt zeer dikwijls voor. Men zie Genesis 21: 1 Exod. 4: 31; 1 Samuel .2: 21 Psalm 80: 15 Jes. 23: 17 Zach. 10: 3 Luk. 1: 68. Zij dient om de terugkerende genegenheid voor Zijn volk, of voor enkele personen, aan te duiden, na dagen van verberging van Zijn aangezicht of van beproeving..

7. Daarom ging zij uit 1) van de plaats, waar zij geweest was, en haar twee schoondochters met haar. Toen zij nu gingen op de weg, waarlangs zij vroeger met haar man en haar twee zonen gekomen was om terug te keren naar het land van Juda, naar Bethleem.

1) Dit geldt alleen voor Naomi, want Orpa en Ruth waren niet in Kanaän geweest. Ook was het doel van de jonge weduwen, ten minste niet dat van Orpa, om naar Kanaän te gaan. Zij was oorspronkelijk van plan en wellicht ook Ruth, om haar schoonmoeder te begeleiden tot de grenzen van Kanaän..

8. Zo zei Naomi, toen zij aan de grenzen gekomen was, of bij de Arnon, de noordelijkste grensrivier van Moab, of aan de Jordaan bij het veer Helu, tot haar twee schoondochters: Gaat heen, keert terug, een ieder tot het huis van haarmoeder; 1) zoekt daar een rustplaats voor de tijd van uw weduwschap; de HEERE, de God van Israël, doe bij u weldadigheid, zoals gij gedaan hebt bij de doden, bij mijn beide zonen en bij mij, 2) omdat gij hun goede vrouwen en mij trouwe schoondochters geweest zijt.

1) Dit bewijst niet, dat de vader overleden was. Die van Ruth leefde in elk geval, zoals uit 2: 11 blijkt; maar Naomi spreekt zo, omdat een moeder beter kan troosten dan een vader, en omdat onder Moab de polygamie in gebruik was, zodat iedere vrouw haar eigen woning had..

2) Men mag in geloof bidden en verwachten, dat God in liefde zal handelen omtrent degenen, die liefdadig omtrent hun nabestaanden gehandeld hebben (Ru 1: 8)..

10. En zij zeiden tot haar: Wij zullen niet terugkeren tot het huis van onze moeders, maar zeker met u 1) terugkeren tot uw volk.

1) Vroeger en later is geklaagd over de verhouding van schoondochters en schoonmoeders. Plutarchus vertelt, dat in het Afrikaanse Leptis de gewoonte bestond, dat de bruid dadelijk na de bruiloft tot haar moeder zond en haar om een pot liet vragen, deze het echter weigerde, onder voorwendsel, dat zij er geen had, opdat de jonge vrouw spoedig de stiefmoederlijke gezindheid van de schoonmoeder zou leren kennen en in vervolg van tijd, wanneer meer verdriet ontstond, niet zo licht in toorn zou ontsteken. Bij Terentius (Hecyr. 2: 1,4) beklaagt zich Laches, dat alle schoonmoeders van ouds af haar schoondochters gehaat hebben (*uno animo omnes socrus oderunt nurus*). In zijn satire tegen de vrouwen dicht Juvenalis (6. 231) op enigszins ruwe wijze, dat de echtelijke vrede onmogelijk was, zolang de schoonmoeder leefde (*desperanda salva concordia socru*). Het familieleven van Naomi geeft ons niets hiervan te zien, integendeel zij beminnen elkaar wederzijds. Dat is de vrucht van het geloof in de HEERE. Ruth en Orpa voelden de indruk van de hoge zedelijkheid, die uit ieder Israëlitisch gezin uitstroomde. Zij hebben niet alleen de belijdenis van de HEERE gehoord, maar ook de indruk daarvan in het leven gezien. Wat zij gedaan hebben en bereid zijn nog te doen is daarvan het gevolg. Nationale scheiding wordt niet door prediking van de leer, maar door die van het leven weggenomen..

In het Hebreeuws Ki-itthâk. Het eerste woord dient, om de zaak te bevestigen. Het woord zeker is zo bevestigend mogelijk..

Uit het vervolg van de geschiedenis mogen wij opmaken, dat het bij Ruth voortkwam uit een wel gevestigde overtuiging en dat Orpa het slechts zegt in navolging van haar schoonzuster. Ook is het niet onwaarschijnlijk, dat Ruth alleen gesproken heeft. Het komt toch meer voor, dat, waar één slechts een zaak doet, het van beiden gezegd wordt, dat een deel voor het geheel wordt genomen..

11. Maar Naomi wilde hen van een besluit afbrengen, dat hen wel spoedig zou berouwen, indien geen diepere grond dan ogenblikkelijke gemoedelijkheid bij haar bestond, en zei: Keert terug, mijn dochters! 1) waarom zou gij met mij gaan in een u vreemd land, waar gij buiten mij niemand hebt, die voor u zorgen kan; en ik zelf, wat vermag ik voor u? Heb ik nog zonen in mijn lichaam, dat zij, opgegroeid volgens de eis van de Leviraatsecht (De 25: 5) u tot mannen zouden zijn?

1) Op allerlei wijze probeert Naomi haar schoondochters te bewegen om terug te keren. Van de verschillende gevallen, die zij stelt, waaruit Orpa en Ruth nog reden zouden kunnen nemen, om met haar te gaan, is het ene nog onmogelijker dan het andere. Eén geval verzwijgt zij, n.l. dat zij in het land Kanaän nog eens tot een huwelijk zouden kunnen komen, en wel omdat zij Moabitische vrouwen waren. Met echt vrouwelijke tact en tederheid roert zij dit geval niet aan. Of Naomi het gedaan heeft, om haar schoondochters te beproeven, wij geloven het niet, maar toch ging het niet buiten de leiding van de Goddelijke Voorzienigheid om. Immers, waar Orpa er door bewogen werd om naar haar land terug te keren, daar had het op Ruth de invloed om zich des te vaster aan haar schoonmoeder te verbinden..

13. Zoudt gij daarop wachten, totdat zij groot geworden zouden zijn, al die vele jaren wachten, totdat zij konden huwen? Zou gij daarnaar opgehouden worden, om geen man te nemen? Al was gij ertoe bereid, ik zou u daartoe niet willen veroordelen. Niet, mijn dochters, verenigt uw lot niet met het mijne! want het is mij veel bitterder dan u, 1) maar de hand van de HEERE is tegen mij uitgegaan 2) en al mijn levensgeluk is verwoest.

1) Dit betekent niet, zoals wel eens verklaard wordt, mij is het bitter om uwentwil, maar zoals hier zeer te recht staat; bitterder dan u. Uw leed, wil Naomi zeggen, is lang zo groot niet als het mijne. Ik ben geheel en al in een zeer gedrukte toestand gekomen. U kan nog de toekomst veel liefs bezorgen mij staat niet anders dan leed en droefheid te wachten. Zij voegt er dan ook terstond bij: Want de hand van de Heere is tegen mij uitgegaan, waarmee zij doelt op het verlies van haar man en van haar beide zonen..

2) Met deze laatste woorden blijft zij bij de belijdenis, dat "rijkdom en armoede en alle dingen niet bij geval, maar van Zijn Vaderlijke hand toekomen". Maar zij kan onder dit alles zichzelf niet troosten, niet zingen noch jubelen! zij spreekt het uit, zoals het haar om het hart is, in alle eenvoud en oprechtheid. Ik kan u niet helpen, ik ben arm en ellendig, dat is nu zo Gods weg met mij, mij in de ellende te brengen.

14. Toen hieven zij van beide zijden haar stem op, en weenden opnieuw (vs.9), en Orpa, die tot terugkeren zich liet bewegen, kuste haar schoonmoeder<sup>1)</sup> en ging heen naar haar land; maar Ruth kleefde haar aan, 2) vastbesloten vader en moeder en vaderland te verlaten (2: 11) en mee naar Kanaän te gaan.

1) In Orpa zien wij een vriendelijk, hartelijk karakter duidelijk doorstralen. Zij was tien jaar lang een zeer lieve en liefhebbende vrouw geweest voor haar nu overleden man. Zij was voor haar schoonmoeder Naomi een liefhebbende dochter geweest. Zij kon niet gemakkelijk van haar scheiden. Toen Naomi opnieuw aandrong, dat zij terugkeren zou, hief zij haar stem op en weende. En zij kuste haar schoonmoeder hartelijk en keerde terug tot haar volk en haar goden. O, hoe veel aanvalligs is er in die tedere aandoening van de natuur! Wie zou geloven, dat daarachter een hart verborgen zit, zo zwart als de hel! (M'CHEYNE).

Op dezelfde wijze hebben sommigen achting en liefde voor de Heere Christus, en echter worden zij door Hem niet gezaligd, omdat zij hun harten niet buigen kunnen, om andere dingen, tot liefde voor Hem, te verlaten. Zij beminnen Hem en nochtans verlaten zij Hem, omdat zij Hem niet genoeg en andere dingen meer liefhebben (Ru 1: 14)..

2) Ware vroomheid heeft overal, waar zij gevonden wordt, de kracht, dat zij de harten van de mensen winnen kan. Zolang de kerk Naomi heet is er geen gebrek aan zodanigen, die tot haar willen behoren; maar wanneer zij als Mara verschijnt en met het kruis van Christus getekend wordt, dan treden velen terug.

15. Daarom zei zij: Zie, uw schoonzuster is teruggekeerd tot haar volk en tot haar goden (Num.21: 29 Jer.48: 7), ga ook gij uw schoonzuster achterna. 1)

1) Hier rijst de vraag op, of Naomi hier alleen zo gesproken heeft om de toestand van Ruths hart nauwkeuriger te beproeven of zij, "met ter zijde stelling van al het tijdelijke en opgeven van alle aardse hoop de God van Israël en haar standvastig zou aanhangen of niet."

Of had de schoonmoeder alleen de aardse welvaart van haar schoondochter op het oog, en twijfelde zij zelf na zo droevige levenservaringen aan haar God, zodat haar raad ernstig gemeend was, zodat het haar weinig ter harte ging, of de beide schoondochters tot de vaderlijke godsdienst terugkeerden, waartoe zij van kindsbeen af behoord hadden, of dat zij tot het volk van Israël wilde overgaan, omdat er hoop op een tweede huwelijk en een betere toekomst voor haar was?.

Wij laten de beslissing aan de lezer over, maar merken op dat in het laatste geval Ruths geloof in Israëls God dan des te heerlijker is en beschamend voor Naomi's kleingeloof en twijfel..

16. Maar Ruth zei met verheven, bijna dichterlijke woorden: spreek mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u terug te keren; want weer gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. 1)

1) Naomi was lieflijk en vroom. In haar ziet men, wat de apostel Petrus zegt (3: 1), dat de ongelovigen door de wandel van de vrouw zonder woord gewonnen kunnen worden. Zij predikte in haar wandel de God van Israël met zachtmoediger en stille geest midden in Moab; daardoor werd de liefde, die zij won, ook een roem voor Israël en haar uitgaan een zending tot de ongelovigen..

Een oud kerkvader zegt van Ruth: "Wanneer in haar geen inspiratie geweest ware, zo zou zij niet gezegd hebben, wat zij zei, noch gedaan hebben, wat zij deed. Wat zullen wij het eerst prijzen? De liefde tot Israëls volk of haar onschuld, haar gehoorzaamheid of haar geloof? De liefde tot Israël. Want wanneer zij slechts de gemeenschap van een man verlangd had als een dartele persoon, zo zou zij liever een van de jongelingen gehad hebben. Omdat zij echter niet aan haar lust, maar aan haar geweten wil voldoen, koos zij een heilige familie boven een vrolijk leven."

Ruth toont ons, hoe men bekeerd wordt, niet door woorden maar door wandel; niet door discussie maar door liefde, niet door de snelle kunst van een gevoelige prediking, maar door de lange plicht van het dagelijkse, zichtbare leven. Ruth toont wat zij verloochent, volk, land, ouders en alles uit liefde. Zij heeft eenmaal gemaakt een Israëlitisch huis en hart. Wie Christus gemaakt heeft, komt van Hem niet meer los; hij kan Hem niet verlaten, die allen lief heeft, voor allen leed, met allen weent en allen verlost. Dat joden en heidenen Christus smaken, wordt niet verkregen door uiterlijke verrichtingen, door dode werken, maar door gebed, dat in het leven van de Christenen als een welriekende reuk gezien wordt. Zal men tot dweepzielen, twistgierigen, zelfzuchtigen, gierigaards, zal men tot karakterlozen zeggen: Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God?.



Ruth is een toonbeeld van waarachtige bekering tot God. Wij moeten de Heere tot onze God nemen. Deze God is mijn God voor eeuwig; ik verklaar Hem tot de mijne. Wanneer wij God tot onze God nemen, moeten wij Zijn volk tot ons volk nemen, wat ook zijn toestand zij; al zijn zij een arm en veracht volk, indien zij de Zijnen zijn, zij moeten de onze wezen. Wij moeten leven als zij leven; ons onderwerpen aan hetzelfde juk en het gelovig dragen, hetzelfde kruis opnemen en het vrolijk dragen, gaan waar God wil dat wij gaan, al is het in ballingschap, en blijven waar Hij wil, al is het in de kerker. Wij moeten besluiten te volharden en ons aanhangen van Christus moet nauwer zijn dan dat van Ruth aan Naomi. Zij besloot, dat niets dan de dood scheiding zou maken (vs.17), maar wij moeten besluiten, dat de dood ons zelfs niet zal scheiden van de liefde tot Christus; dan mogen wij verzekerd zijn, dat niets ons scheiden zal van ons geluk in Christus. Wij moeten onze zielen verbinden nooit deze heilige beloften te breken, maar dat wij de Heere willen aankleven. Wie het eerlijk meent, schrikt niet terug voor verzoeking..

Ook Ruth vertoont een aanvallige, vriendelijke geaardheid, maar ook haar hart was door de Geest van God getroffen. Naomi was niet alleen haar schoonmoeder geweest, maar zij was ook de moeder van haar ziel geworden. Zij had haar onderwezen in de weg van de zaligheid, en toen nu de dag van de beproeving aanbrak, en zij scheiden moest, óf van haar volk en haar goden, óf van haar geestelijke leermeesteres, voelde Ruth zich vast aan Naómi verbonden. (M'CHEYNE).

Ruth heeft door de wondere goedheid en ontferming van God Zijn dienst liefgekreken. Zij heeft Hem leren kennen als haar Verbondsgod, die ook haar heeft willen aanzien en ook voor haar gedachten van vrede heeft gehad. En daarom, waar het nu het keerpunt is, daar werkt dezelfde genade door en doet haar liever het leven in armoede en ellende kiezen met haar schoonmoeder, dan een leven vol genoeg in haar eigen vaderland. De smaad met het volk van God kiest ook zij boven de rijkdommen van Moab..

17. Waar gij zult sterven, zal ik sterven en daar zal ik begraven worden; also doe, mij de HEERE en, ik bezweer het u plechtig, also doe Hij daartoe, zo niet, de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en u. 1)

1) Het is duidelijk niet alleen hartelijke liefde en gehechtheid aan haar schoonmoeder, die haar zo aan haar verbond, dat zij met haar leven en sterven wilde, maar tevens een, misschien nog niet tot helder bewustzijn gekomen trek van het hart tot de God van Israël en tot die zeden en gewoonten, die zij in haar huwelijk en in haar omgang met haar Israëlitische verwanten verkregen had, zodat zij van dit volk en van diens God niet wilde scheiden..

Deze liefde steunt op het natuurlijke niet. Er is noch voordeel, noch hoop, noch ijdelheid, die zich hier innemt. Het is de liefde van hen die voor God door Zijn genade gewonnen zijn. Zij ademen niets dan liefde tot God en de broeders en zusters. Deze is de eeuwige liefde van de apostelen, die Franken en Grieken, Perzen en Scythen als hun eigen vlees en bloed bemind hebben. Zo'n liefde wandelde in de voetstappen van Christus. Zij was, waar Hij was. Elke belijdenis, martelaarschap, elk gebed, elke broederlijke gemeenschap komt voort uit de liefde

van het bekeerde hart. Zij is het die daarvan getuigt en steeds brandender wordt, hoe dieper door de ziel het woord gaat. "Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God."

Ik spreek, omdat ik geloof; ik heb lief, omdat mij vele zonden vergeven zijn..

Met deze eed onderwierp zij zich aan de vloek van God, indien zij ooit Naomi zou verlaten, of de dienst van de Heere vaarwel zou zeggen. Het was dan wel een standvastige keuze, door Gods Geest in haar ziel ingewerkt..

18. Toen zij, Naomi, nu uit de zo-even gehoorde woorden zag, dat zij, Ruth, zich vast voorgenomen had 1) met haar te gaan, zo hield zij op tot haar te spreken, en haar tot terugkeren te dringen.

1)Letterlijk: stijf erop stond. En dit doet Naomi zwijgen. Nu Ruth verklaard heeft, dat Israëls volk haar volk zou wezen en Israëls God haar God, dat zij daarom zich in Israël wenst te doen inlijven en voorgoed met de afgoden heeft gebroken, nu was bij haar elk bezwaar opgelost en zal zij zich te midden van haar droefheid innerlijk verheugd hebben over de goede keuze van haar schoondochter. Nu was tevens het bezwaar opgeheven, dat zij nog wel een maal met een Israëlsch man door het huwelijk verbonden zou kunnen worden..

Het tot stand komen van de bekering is zo verschillend als de omstandigheden, de leidingen en het karakter van de mensen. Maar toch heeft elke bekering haar bepaalde tijd, haar "toen". Toen Naomi onder de zware gerichten van God haar man en haar zonen verloren had en nu een eenzame weduwe geworden was, trok zij weer uit het land van de Moabieten. Toen de verloren zoon in de gelijkenis van de Heer al zijn goed doorgebracht had en men hem nauwelijks het voer van de zwijnen gunde, toen sprak hij: "Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan". Dat is het "toen", het gezegende uur; nood en droefheid zijn de cijfers, de goddelijke tucht is de wijzer. Wat Naomi tot terugkeren bewoog, was intussen niet alleen haar weduwenlot, er kwam een tweede zaak bij, die haar besluiten deed tot de reis; dat was het bericht, dat naar Moab gekomen was, dat de Here Zijn volk bezocht en brood gegeven had. Zo werkt ook in de voorbereidende genade, in het trekken van de Vader tot de Zoon van buitenaf het woord mee, het Woord van God, dat aan de ziel duidelijk maakt, hoe ellendig, hoe verloren zij in de wereld is; dat het neergebogen hart moed geeft en met beloften vertroost, dat de staat van de genade zo lieflijk, zo heerlijk voorstelt en verlangen opwekt om ook begenadigd te worden..

Zoals Naomi niet alléén naar Moab gekomen was, zo zou zij naar Bethlehem ook niet alleen terugkeren; zij vond gezelschap, en dat had voor haar waarde. Ook op de bekeringsweg gaan twee met ons en verschaffen ons onderhoud. Zie Orpa, de hardnekkige, en Ruth de vreesachtige gaan in uw gedachten met u. Naomi zendt haar begeleidsters weer naar huis. Zij stelt, vlak tegen elkander over, welke uitzichten haar schoondochters in Moab hebben, en wat hen in Israël wacht, en geeft de beweegredenen voor hun reis naar Bethlehem aan haar ernstige overweging over. Willen zij alleen om harent wil meegaan, aan haar de bejaarde, arme, kinderloze weduwe hebben zij niets. Zo schijnt ook het Woord van God door harde redenen de opgewekte zielen weer terug te stoten; het houdt ons de ontberingen in de staat

van de genade, de ongunstige verhouding tegenover de wereld voor, terwijl de boze het verstaat in sterk sprekende beelden te schilderen, hoe bekoorlijk schoon het goddeloze leven in de wereld is; het geeft ons te overdenken, dat het de zodanigen, die om uitwendig voordeel of om mensen in het rijk van God willen ingaan, wenen ook misschien enige tranen, dat zij niet verder kunnen, maar gaan tenslotte naar Moab terug. Orpa nu, is de oude mens, de vleeslijke, de wereldse gezindheid in ons. Ruth daarentegen is het levend geloof, dat in het vreesachtige, ootmoedige aan zichzelf wanhopende hart wortelt. Het komt erop aan, wie van beiden, of de oude of de nieuwe mens in ons de overhand verkrijgt, daarnaar keren wij weer terug als Orpa, (1) of wij nemen het koninkrijk van de hemelen met geweld evenals Ruth.

(1) Volgens Berthean betekent de naam "terugkerende, de weggaande" (Partic. fem. van een werkwoord, dat afgeleid is van Pre = rug.

19. Zo gingen die beiden, en zetten hun reis onvermoeid voort, totdat zij te Bethlehem kwamen; en het geschiedde, toen zij te Bethlehem kwamen, 1) dat de gehele stad, en in het bijzonder het vrouwelijk gedeelte van de bevolking, over haar geroerd werd en zij zeiden: 2) Is dit Naomi?

3) Is zij, die in beklagenswaardige toestand tot ons komt, dezelfde, die hier bij ons woonde?

1) De geschiedenis zwijgt van de angsten, vermoeienissen en ontberingen van de reis. God brengt haar tenslotte op de begeerde rustplaats. Dertienhonderd jaar later naderde een nog meer verheven reiziger deze stad van haar voorouders, niet om het erfdeel van haar vaderen in bezit te nemen, maar om de bitterheid van onvriendelijkheid en verachting te voelen, zonder vrienden en arm, in een gevaarvol uur. Zij bracht haar eerstgeboren zoon in een stal ter wereld en legde hem in een kribbe. Maar door deze omstandigheid van geringheid en armoede was een openbaring van roem en macht van de Almachtige voorbereid. Van hoeveel betekenis zijn de geschiedenissen van deze arme vrouwen in de geschiedenis! Wat een vermaardheid hebben zij aan Bethlehem gegeven!.

2) In het Hebreeuws Wathomarna. Hieruit blijkt echter duidelijk, dat de vrouwelijk bevolking van Bethlehem aldus gesproken heeft, dat de vrouwen zich het meest verbaasd hebben over de veranderde gestalte van Naomi..

Uit de verbazing, die de inwoners van Bethlehem aangreep, is op te maken, dat zij vroeger in goede doen heeft verkeer, en nu in alles haar vervallen staat was te merken, in voorkomen, kleding enz..

3) Het is goed wanneer wij soms in nood zijn, omdat deze de mens herinnert, dat hij zich in ballingschap bevindt.

Heeft God u lief gehad, zo heeft hij het u ook niet aan droefheid kunnen laten ontbreken. Daaraan ontbrak het ook niet.

Verwonderlijke lotsverandering in een tiental jaren! Rijken, gelukkigen, niet in hoogmoed te vast vertrouwd. Straks zou men ook van u kunnen vragen: "Is dit Naomi?".

20. Maar zij zei tot hen: Noemt mij niet meer Naomi (= de liefelijke, vrolijke), noemt mij Mara (= de bittere); want de Almachtige 1) heeft mij grote bitterheid aangedaan.

1) Zij zegt niet de Heere, maar de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan. Opzettelijk gebruikt zij de naam van de Almachtige, omdat daarmee bedoeld wordt op de Heere, als degene, die het menselijk geslacht doet voortplanten. De zegen van moeder te blijven en van kindskinderen te zien, was haar ontnomen, zo meende zij. Later zou zij nog van goedertierenheid en van recht mogen zingen..

De naam Schadai = Almachtige komt vooral daar voor waar van de Heere gesproken wordt, als die vrucht geeft en het menselijk geslacht doet voortplanten (Genesis 17: 1; 28: 3; 35: 11; 48: 3; 49: 25 vooral dikwijls in het boek Job). Die God heeft van haar die zegen, namelijk van een geslacht, geweerd..

21. Vol trok ik weg (vs. 1vv.), rijk in het bezit van man en twee zonen en met een hart vol verwachting voor de toekomst, maar leeg, van alle rijkdom en alle hoop beroofd, heeft mij de HEERE doen terugkeren; waarom zou gij mij Naomi noemen, omdat de HEERE tegen mij getuigt, omdat Hij getoond heeft mij te willen vernederen, en de Almachtige mij kwaad aangedaan heeft. Welke schoonheid of vreugde is nog bij mij?

Zij wist niet wat zij zei, want juist nu was zij pas rijk geworden in het bezit van haar, die zij met zich bracht, en die volgens de raad van de Heere de stammoeder van een grote koning niet alleen van David, maar zelfs van de Messias worden zou. Ook wij weten dikwijls niet, hoe rijk wij zijn, wanneer wij ons zelf zeer arm voorkomen. Gods wegen moeten naar hun einde en naar de uitkomst, niet naar het begin of het midden beoordeeld worden..

Zij erkent, dat haar droefheid van God komt. Wanneer God ons tuchtigt, getuigt Hij tegenover, en twist Hij met ons (Job 10: 17), ons te kennen gevende, dat Hij ontevreden over ons is. Elke kastijding heeft een stem, de stem van een getuigenis..

Naomi toont het hier, dat zij zich vernederde onder de tuchtigende hand van God. Zij erkende, dat de Heere haar die bittere kelk had doen ledigen, maar in plaats van met de Heere te twisten, boog zij het hoofd..

Wanneer in de Heilige Schrift gezegd wordt, dat de Heere tegen iemand getuigt, dan betekent het, dat Hij over de mensen met Zijn oordelen en rampen komt, zoals ook blijkt uit Ex. 20: 16; 2 Samuel 1: 16 e.a...

22. Zo kwam Naomi terug en Ruth, de Moabitische, haar schoondochter, met haar die uit de velden van Moab terugkwam; en zij kwamen te Bethlehem 1) in het begin van de gerste-oogst, ongeveer in het midden van april (Le 23: 17).

1) Het stadje Bethlehem (= huis van het brood), vroeger Efratha (= de vruchtbare) thans Beitlahm (= vleeshuis) genoemd, wordt reeds hier voorbereid om de geboorteplaats van grote gebeurtenissen in het rijk van God te worden; wij willen de lezer met deze plaats nader

bekend maken. Van de Westpoort van Jeruzalem, de tegenwoordige Jaffapoort leidt de twee uur lange weg naar Bethlehem door het dal Gihon op een hoogte, aan de linkerzijde waarvan de berg van de "boze raad" zich bevindt, naar de bergvlakte Refaïm (2 Samuel .5: 18; 23: 13 Jes.17: 5). Van daar gaat die voorbij een ten oosten van de straat gelegen waterleiding, en verder naar het klooster Mar Elias (Jos 15: 8). Op deze plaats zal Elias, toen hij voor Achab naar de Horeb vluchtte, uitgerust hebben (1 Koningen .19: 1vv.) op een steen, die nog heden de reizigers tot zitbank strekt. Het klooster draagt echter de naam naar de Jeruzalemse Patriarch Elias (gest. 518) de waarschijnlijke stichter, en is op het midden van de weg. Kort voordat men dit bereikt, ziet men de waterbak van de drie koningen, die aan de ster herinnert, die hier aan de Oosterse wijzen weer verscheen (Matth.2: 9). "Men geniet op dit punt een van de merkwaardigste panorama's van de aarde; want het oog weidt over de plaats waar de kribbe stond, zowel als over de stad Jeruzalem en de Olijfberg, de plaats van Zijn kruisiging en van Zijn hemelvaart. Daar speelt de Idylle, hier de Epos en het Drama van de geschiedenis van de Heiland." Het veld in de nabijheid van het klooster heet de erwtenakker, en wordt als de plaats aangewezen, waar de profeet Habakuk met zijn eten door de Engel bij het hoofdhaar gegrepen en naar Babel bij Daniël in de leeuwekuil gezet werd (van de draak vs.32vv.). Ook zal dit de plaats zijn, waar de Engel des Heeren 185.000 man van Sanherib sloeg (2 Koningen .19: 35v.).

Ongeveer 1/2 uur van Mar Elias, meer naar het zuiden, komen wij aan het graf van Rachel (Genesis35: 19vv.). Ongeveer 1/2 uur zuidwestelijk daarvan ligt een christelijk dorp Beit Schala, dat volgens het verhaal de merkwaardige eigenschap heeft, dat geen Moslim hier langer dan twee jaar in leven blijft; velen houden het voor de plaats Zela, waar de beenderen van Saul en van Jonathan begraven werden (Joz.18: 28; 2 Samuel .21: 14), wat echter niet overeenkomt met de daar aangeduide ligging in het gebied van Benjamin. Wanneer wij niet naar dit van onze weg afgelegen dorp trekken, maar op de rechte weg ons verder naar het zuiden wenden, zien wij, na een tocht van 1/2 uur Bethlehem, voor ons, schilderachtig gelegen op twee middelhoge heuvels, die door een korte hoogte verbonden zijn, waarop de stad zich grotendeels uitbreidt. Eerst zien wij op de oostelijke hoogte kloostergebouwen als vestingen gebouwd, omgeven door een krans van vriendelijke tuinen; daar achter ligt de stad zelf naar het westen. Hier is de plaats, waar de Heiland van de wereld geboren werd; zij werd, zoals men zegt, reeds vroeg als die plaats aangewezen, zodat keizer Hadrianus (hij regeerde van 117-138 na Chr.), die de opstand van de Joden onder Bar-chocba onderdrukte, tot hoon van de Christenen daar een tempel liet bouwen gewijd aan Adonis, de lieveling van de godin Venus. Toen later de Romeinse keizers het Christendom aannamen, liet Helena, de moeder van Constantijn de Grote (van 323-337) volgens anderen Eudoxia, de gemalin van Theodosius (van 379-395) de tempel wegruimen en over de grot (Luk.2: 7) een kerk bouwen, die in pracht en schoonheid alle kerken te Jeruzalem overtrof, zoals zij nog heden haar gelijke in de wereld niet heeft. Zij is onder de overige gebouwen van de oostelijke heuvel (een Franciskaner, een Grieks en een Armeens klooster) duidelijk te kennen aan haar schuin dak, en aan Maria met de bijnaam "bij de kribbe" (Mariae de praesepio) toegewijd. De kerk is in de vorm van een kruis gebouwd, van het westen naar het oosten gericht; het schip rust op 48 zuilen van bruinachtig geel marmer, dient echter nu alleen voor een ongebruikt voorportaal, dat door een muur van het overig gedeelte van het kruis, van het koor afgescheiden wordt. Hier bevindt zich het hoogaltaar en ter rechterzijde een altaar voor de Armeniërs. Aan elke

zijde van het allerheilige leidt een trap in de grot onder het hoogaltaar. Het laatste (Lu 2: 7) heeft ongeveer een lengte van 37, een breedte van 12 en een hoogte van 9 voet. Dadelijk onder het altaar, aan de oostelijke muur, wijst een marmeren nis de plaats van de geboorte van de Heere aan, een zilveren ster op de grond heeft het opschrift: "Hic de virgine Maria Jesus Christus natus est" (hier is Jezus Christus geboren uit de maagd Maria). Weinige schreden van daar is een tweede nis met de in de rots uitgehouwen kribbe, waarin Maria het kind legde; ook deze is thans met marmer ingelegd. De grot is met rode, in goud stralende zijden stoffen behangen en wordt door 32 lampen verlicht. Aan het einde daarvan, tegenover de plaats van Jezus geboorte leidt een uit de rots gehouwen onderaardse gang, die aan de Franciskaners behoort (het hoofddeel van de kerk met de grot is in het bezit van de Grieken) in een dieper liggende grot; deze zal de cel zijn, die Hiëronymus, onder wiens bescherming de kerk stond, bewoonde (vgl. bij Luk.2: 20) en waarin hij de Bijbel in het Latijn (Vulgata) vertaald heeft. Dadelijk daarnaast bevindt zich zijn graf; maar later is zijn gebeente naar Maria Maggiore te Rome gevoerd. Een trap voert van daar naar de kapel van de Franciskaners, en van hier uit verder op de grote terrassen van het Latijnse klooster. Van hier zien wij naar het zuidoosten ongeveer 1/2 uur van de stad, het veld, waarop de herders geweest zouden zijn, toen de heerlijkheid van de Heere hen omscheen en de Engel hun de Kerstboodschap bracht (Luk.2: 8vv.). Het is een dal, dat prijkt met vriendelijke velden en weiden, met rijke schaduw van statige terebinten en omgeven is door heuvels van witte kalkrotsen. Wij geven hier een afbeelding van Beth-Sahur, het dal van de herders, met de Frankenberg op de achtergrond, omdat dit waarschijnlijk de plaats is geweest, waar Ruth haar aren oplas (2), Boaz ontmoette en David nog als schaapherder de Heere zijn liederen leerde zingen, die Zelf hem leidde in groene weiden. De opmerkingen over de omstreek van Bethlehem in het zuiden geven wij bij 1 Samuel .9: 5..

## HOOFDSTUK 2.

### *RUTH LEEST OP HET VELD VAN BOAZ AREN OP.*

I. Vs.1-23. De trouwe Ruth gaat om in het onderhoud van haar schoonmoeder te voorzien op het veld, omdat het juist de tijd van de gersteoogst is om volgens het recht van armen en vreemdelingen aren op te lezen. Toevallig, of liever door de bijzondere leiding van God, komt zij op het veld van Boaz, een bloedverwant van haar gestorven man die, haar trouw erkennende, haar zo vriendelijk aanneemt, zodat zij 's avonds met een rijke opbrengst tot Naomi terugkeert. Als zij aan deze haar ondervindingen vertelt, maakt deze haar bekend met de betrekking, waarin die man tot het huis van Elimelech staat. Op haar raad houdt zij zich de gehele tijd van de gerste- en tarwe-oogst bij de mensen van Boaz, waartoe de laatste haar niet alleen toestemming gegeven heeft, maar ook alle overlast, die haar kon overkomen, zeer zorgvuldig voorgekomen is.

1. Naomi nu had te Bethlehem een bloedvriend 1) van haar man, een man, geweldig van vermogen, 2) van het geslacht van Elimelech, een bloedverwant, die hem zeer na was (3: 12); en zijn naam was a) Boaz (= in Hem is sterkte).

a) Matth.1: 5

1) Volgens de Rabbijnse overlevering, was Boaz een neef (oomzegger) van Elimelech..

2) Het Hebreeuwse woord doet zowel aan dapperheid als aan rijkdom denken..

2. En Ruth, 1)de Moabitische, gereed om voor het kleine gezin te arbeiden, was bekend met de wetten in Israël, die de arme en de vreemdeling de nalezing op de velden toekenden. Reeds spoedig na haar aankomst zei zij tot Naomi: Laat mij toch in het veld gaan en van de aren oplezen achter hem, in wiens ogen ik genade zal vinden, 2) op een akker, wiens eigenaar mij volgens de wet zal toestaan aren op te lezen (vs.8vv.). En zij, Naomi, zei tot haar: Ga heen, mijn dochter! 3)

1) Zalig is Ruth, die zozeer aan haar grijze schoonmoeder hing, dat zij deze tot aan haar dood niet wilde verlaten. Daarom wordt zij in de Schrift met recht zeer geprezen, en bij God in eeuwige tijden gezaligd. Daarentegen zal Hij in de opstanding richten en veroordelen alle boze en goddeloze schoondochters, die hun schoonouders smaad en onrecht aandoen, niet gedachtig, dat deze hun mannen gebaard en gevoed hebben. Wanneer gij uw man bemint, o vrouw, zo bemin ook degenen, die hem groot gebracht, en alzo voor zich een zoon, voor u een echtgenoot opgevoed hebben. Tracht niet de zoon van vader of moeder te scheiden. Tracht niet de zoon aan te zetten vader of moeder gering te achten, opdat gij bij de Heere niet in het gericht komt, op de dag van de vreselijke onderzoeking en het oordeel..

2) De Mozaïsche wet (Lev.19: 9; 23: 22 vgl. Deuteronomium 24: 19) gaf weliswaar de arme uitdrukkelijk het recht, op de velden de aren te lezen en verbood de bezitter zelfs de nalezing

te houden, maar harde heren en maaiers beletten de arme dit recht uit te oefenen. Daarom wil Ruth bij hem lezen, die het haar welwillend zal toestaan..

3) Hoewel Ruth door de dood van haar man van de gehoorzaamheid aan haar schoonmoeder ontslagen was, blijft zij haar toch gehoorzaam en onderworpen. Wel een bewijs, dat zij in waarheid de God van Israël, de alleen ware God, had liefgekegen..

3. Zo ging zij heen, en wel op de eerste akker, waar zij meende haar geluk te kunnen beproeven, en kwam en las op in het veld, achter de maaiers, die de schoven samenbonden, nadat zij eerst de opzichter (vs.5vv.) om toestemming daartoe gevraagd had; en haar viel bij geval 1) voor een deel van het veld van Boaz, die van het geslacht van Elimelech was. Van de eigenaar van de akker, of van zijn betrekking tot haar gestorven man wist zij niets; God had het alzo bestuurd.

1)Woordelijk: "en het toeval trof toevallig". Dit wordt zo herhaald om des te meer op de goddelijke leiding opmerkzaam te maken. Van een toeval in de zin van casualismus of van die wereldbeschouwing, die het leven met al zijn gebeurtenissen als een samenvoeging van blinde, onder geen Voorzienigheid staande lotgevallen beschouwt, weet de Schrift niets; integendeel werkt volgens de leer van de Schrift bij alles wat op aarde geschiedt, de levende God, ook bij elke zelfs schijnbaar geringe omstandigheid (Matth.10: 29 Luk.21: 18). Wel kent zij het toeval in die zin dat het het tegenovergestelde betekent van zodanige voorvallen, die het menselijk denken of de menselijke berekening voorzien heeft. In deze zin wordt dit woord gebruikt, omdat men zich wel bewust is, dat achter die toevalligheden een persoonlijk bewuste wil is: die van die God, die de wereld regeert; daarom komt de eigenaardige uitdrukking voor: het toeval heeft gewild, dat enz. (1Ki 12: 15)..

Menige zaak van gewicht en aangelegenheid is ten einde gebracht door een kleine omwending, die slechts toevallig en als bij geluk scheen voor te vallen, maar echter door de Goddelijke Voorzienigheid met een bijzonder oogmerk uitgewerkt was (Ru 2: 3)..

4. En ziet, Boaz kwam van Bethlehem zijn woonplaats om naar zijn maaiers te zien, toen zij reeds van de vroege morgen af onvermoeid gearbeid hadden, en hij zei tot de maaiers, hen met de zegenwens van een vrome, gelovige Israëliet begroetende: De HEERE zij met u (Richteren 6: 12 Luk.1: 28). En zij zeiden tot hem, zijn groet beantwoordende: De HEERE zegene U! 1)

1) Uit de tijd van de aartsvaders is bij het ontmoeten van anderen, of hij het intreden in een huis, de groet afkomstig: "Vrede (of heil) zij met u" (Richteren 19: 20; 1 Kronieken 12: 18); hieraan was een nader omstandig ondervragen naar de welstand verbonden. Vandaar de uitdrukking: Mwsl las = naar de welstand vragen, zoveel als groeten (Ex.18: 7 Richteren 18: 15). Daarnaast kwam, waarschijnlijk naar de Aäronitische zegen (Num.6: 24vv.) de bovenvermelde begroetingswijze in gebruik (daarom betekent het woord Krb = zegenen, zoveel als "groeten"; 2 Koningen .4: 29). Een waar gelovige is de beste patroon..

6. En de jongen, die over de maaiers gezet was, antwoordde en zei: dit is de Moabitische jonge vrouw, die onlangs met Naomi teruggekomen is uit de velden van Moab. Ik heb haar



toegelaten aren op te lezen, omdat ik wist, dat gij niet, als andere eigenaars, de nalezing aan iemand weigert.

De aankomst van Ruth was dus een algemeen bekende zaak en tevens blijkt hieruit, dat Boaz een goede patroon was, die zich aan de Wet hield en de arme geenszins wilde verbieden, om op zijn velden een nalezing te houden..

7. En zij heeft gezegd, toen zij op de akker hierheen gekomen was: Laat mij toch oplezen en aren bij de schoven verzamelen achter de maaiers, de halmen zoeken, die bij het binden blijven liggen. Zij heeft van mijn vergunning gebruik gemaakt; zo is zij gekomen en heeft gestaan van 's morgens af tot nu toe, zodat ieder haar vlijt moet bewonderen; nu is haar thuis blijven weinig,<sup>1)</sup> "nu is het weinig, dat zij daarbinnen gezeten heeft", in de hut van het veld, waar men van de vermoeienis kan uitrusten.

1) Ruth heeft haar belijdenis van Israëls God niet alleen door woorden geopenbaard, zij betoont haar liefde ook door de daad. Zij heeft niet alleen lust om met Naomi te leven, maar ook om voor haar te arbeiden. Zij leerde niet alleen met haar tot God bidden, maar zij wil ook voor haar bij de mensen vragen. Wat Ruth nooit in Moab gedaan heeft, daartoe biedt zij zich in Israël aan. Wat de heidin niet behoefde te doen, daartoe voelde de nieuwe Israëlitische zich verplicht. Indien een Moabitische zuster van Ruth haar ontmoet had en het niet had kunnen begrijpen, wat haar drong zo te handelen, zo zou zij geantwoord hebben als Elger van Hohenstein. Toen deze zijn leven op het slot verliet om de armen te verplegen, en zijn broeder hem vroegde: "Ach mijn broeder wat doet gij, welk een nood dringt u daartoe?" antwoordde: "Mijnheer broeder, de nood dringt mij hiertoe niet, maar de liefde tot mijn Heere Christus dringt mij.".

Ziet, wat aan Ruth geschied is, stemt met onze toestand overeen. Zij was een vreemde, die in de hoogste nood geraakt was; maar Boaz, toen hij haar zag, verachtte haar armoede, noch versmaadde de nederigheid van haar geslacht. Zo nam ook Christus de Kerk op, en koos de vreemde tot Zijn bruid, haar die gebrek aan de hoogste goederen leed. Maar evenmin als Ruth, wanneer zij niet eerst haar ouders, haar vaderhuis, volk, land en bloedverwanten verlaten had, ooit zo'n huwelijk zou gesloten hebben, evenmin wordt de Kerk haar bruidegom lief en dierbaar, voordat zij de vaderlijke (heidense) zeden en gebruiken verlaten heeft..

Merk de nederigheid van Ruth op. Nu de Voorzienigheid haar arm gemaakt heeft, buigt zij zich met vreugde onder de geringheid van haar omstandigheden, en schikt zij zich in haar lot. Hoge geesten willen liever uithongeren dan zich vernederen. Ruth was geen van deze..

9. Uw ogen zullen zijn, houd uw oog op dit veld, dat zij maaien zullen en gij hoeft niet de minste vrees voor de knechten te hebben; gij zult achter haar, achter mijn maagden gaan; heb ik de jongens (vs.8) niet geboden, dat men u niet aanraakt? 1) Als u dorst heeft, verzuim geen tijd om voor uw eigen behoefte te zorgen: maar ga tot de vaten 2) en drink van hetgeen de jongens geschept zullen hebben.

1) D.w.z. dat zij u geen leed doen. Alle bezwaren tracht Boaz bij haar weg te nemen, om op zijn veld te blijven en alles belooft hij haar te zullen doen, om het haar aangenaam te maken. Wat hem hier doet spreken is ongetwijfeld allereerst liefde tot zijn bloedverwant Naómi, omwille van wie hij tevens voor haar schoondochter zo goed mogelijk wil zijn, maar toch ook (zoals blijkt uit vs.11) voelt hij zich aangetrokken tot Ruth, omdat zij een hartelijke liefde voor haar schoonmoeder openbaart..

2) Onder de dranken stond het water bovenaan; tot betere stilling van de dorst, dronk men ook een zure drank, of doopte bij de maaltijd het brood daarin; in vs.14 wordt deze "azijn" genoemd, uit zure wijn of wijnazijn bereid, die men met olie vermengde. Deze drank is nog heden in het Midden-Oosten zeer geliefd. De drank, die Matth.27: 34 Mark.15: 23 vermeld wordt, en die men de Heere Jezus bij Zijn kruisiging toereikte, was zuurder, was een wijn, die uit het bezinksel bereid was, met mirre en andere bittere aftreksels van kruiden (bij Mattheüs "gal" genoemd) vermengd; deze had dronkenmakende kracht. Men bood die de misdadigers aan, voordat de doodstraf aan hen voltrokken werd, om hen tegen de smarten te verstompen (Spreuken 31: 6). Jezus wilde echter met vol bewustzijn sterven, daarom nam Hij de drank niet aan. Daarentegen is de later Hem gereikte azijn (Matth.27: 48 Mark.14: 36 Joh.18: 29) enkel azijn, zonder die dronkenmakende bijvoegsels, zoals de soldaten die dronken (posca); die nam de Heere zonder bedenking en laafde zich nog eens vóór het sterven in Zijn brandende dorst. Over het aanbieden van een dronk in Luk.23: 26 vergel. bij de plaats zelf..

10. Toen viel zij, getroffen door de welwillendheid van Boaz, die zij zich in haar nederigheid niet waardig achtte, op haar aangezicht en boog zich ter aarde, (Ge 33: 3) en zij zei tot hem: Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat gij mij kent, 1) dat gij mij zo vriendelijk toesprekt en voor mij zorgt, omdat ik een vreemde ben, niet tot uw volk behoor?

1) Iemand kennen wil vaak in de Heilige Schrift zeggen: iemand gunstig zijn, iemand erkennen als degene, met wie men te doen wil hebben..

11. En Boaz antwoordde en zei tot haar: Het is mij wel aangezegd alles, wat gij bij uw schoonmoeder gedaan hebt na de dood van uw man, dat gij op gelijke wijze als Abraham gedaan hebt (Genesis12: 11vv.), en hebt uw vader en uw moeder en het land van uw geboorte verlaten, en zijt heengegaan tot een volk, dat gij van te voren niet kende om zijn zeden en rechten met zijn geloof en zijn godsdienst in te ruilen tegen die van uw volk.

12. De HEERE, onze God, vergelde u uw daad die gij aan een lid van dat volk gedaan hebt, en uw loon zij volkomen daarvoor, dat gij alles verlaten hebt om tot gemeenschap van het ware geloof te komen; uw loon zij van de HEERE, de God van Israël, onder wiens vleugels gij gekomen zijt om toevlucht te nemen. 1) Wat ik u doe is slechts een klein begin van dat loon, dat niet uitblijven zal. 2)

1) Haar grote toegenegenheid en trek tot het volk van Israël, voor wie zij van geboorte een vreemde was, vertoonde zo'n ongewoon werk van de Goddelijke genade in haar, dat het zonder twijfel met een volkomen loon bekroond zou worden door Hem onder Wiens vleugels zij gekomen was om toevlucht te nemen. Zij, die door het geloof zich onder de schaduw van

de vleugels van de genade van God kunnen begeven, en een volkomen genoegen in en vertrouwen op die genade hebben, kunnen verzekerd wezen, dat zij een volkomen vergelding en beloning wegens dit doen ontvangen zullen (Ru 2: 12)..

Onder de vleugels van God wordt verstaan: Zijn beschutting en bescherming. Deze uitdrukking komt dikwijls voor, o.a. in Psalm 17: 8; 36: 8; 57: 2; 61: 5; 72: 7; 91: 4. Zij is ontleend aan de gewoonte van de kloeken om haar vleugels uit te breiden ter bescherming en verzorging van haar kuikens. Sommigen zijn van mening, dat zij ontleend is aan de gedaante van de Cherubs bij de ark, die hun vleugels over de ark uitspreidden. O.i. ten onrechte..

Het is bekend, dat de joden aan deze woorden van Boaz de uitdrukking ontleend hebben, dat een jodengenoot iemand was, die onder de vleugels van de Goddelijke Majesteit zijn toevlucht zocht..

2) Ook dit hebben godzalige zielen van God dat, wanneer zij aan Hem overgegeven zijn, zij op verborgen wijze door Hem tot deze en gene handeling gedwongen worden, hoewel zij het dikwijls zelf niet opmerken. Men mag iemand wel te kennen geven, dat men wat liefde en lof in hem waardig is, wel opmerkt en op prijs stelt.

13. En zij, die zich niet eens de vriendelijkheid van Boaz waardig achtte, veel minder een groter loon van de Heere, zei: Laat mij ook verder genade, onverdiende gunst, vinden in uw ogen, mijn heer! omdat gij mij getroost hebt in mijn droevige toestand, en omdat gij naar het hart van uw dienstmaagd gesproken hebt, hoewel ik, die tot een vreemd en heidens volk behoor, niet ben zoals een van uw dienstmaagden, 1) en ik mij daarom nog te veel eer aanmatig, wanneer ik mij uw dienstmaagd noem.

1) In het Hebreeuws komt het duidelijk uit, dat zij met de laatste woorden de verre afstand te kennen wil geven, die er bestaat tussen haar en de dienstmaagden van Boaz. Carpzovius tekent dan ook aan, dat zij hiermee zoveel heeft gezegd als: "Maar wat zeg ik, waar ik mij uw dienstmaagd genoemd heb. Ik, die toch niet waardig ben om met de minste van uw dienstmaagden vergeleken te worden."

14. Toen het nu etenstijd was, zei Boaz tot haar: Kom hierbij en eet van het brood, dat wij eten, en doop uw bete in de azijn (Ru 2: 9"en Matth.26: 23). Zo zat zij, volgens de uitnodiging, neer aan de zijde van de maaiers, en hij of zijn jongen die over de maaiers gezet was, gaf haar bij het brood, dat hij haar gaf, geroost koren, dat zo beminde voedsel ten tijde van de oogst, om haar op alle mogelijke wijze te eren en met zijn huisgenoten gelijk te stellen (Jos 10: 29), en zij at en werd verzadigd, en hield over,<sup>1)</sup> zo goed was zij verzorgd.

1) Dat overblijvende bewaarde Ruth en bracht het later aan haar schoonmoeder (vs.18)..

Boaz was niet karig in het toekennen van voedsel aan zijn dienstvolk. Hij zond hun meer dan zij behoefden, opdat zij hun arbeid niet al zuchtende zouden verrichten of onbekwaam zijn tot langdurige arbeid..

16. Ja, laat ook allengs van de aren voor haar wat vallen; trekt zelfs wat uit van de bossen, en laat het liggen, zodat zij het opleze, en bestraft haar niet, geeft haar geen hard woord. 1)

1) Dit bevel van Boaz overschreed ver de grenzen van weldadigheid en medelijden met de armen. Het toont, dat hij een bijzonder welgevalen in Ruth had, met wier toestand hij bekend was en die door haar ootmoed, haar trouwe zorg voor haar schoonmoeder en door haar liefde voor de God van Israël zijn hart had gewonnen, hetgeen voor de verdere ontwikkeling van de geschiedenis van belang is, om op te merken..

18. En zij nam het op, en deed het in haar sluier (3: 15 en zie DACHS "Ex 12: 34) en kwam daarmee in de stad, en haar schoonmoeder zag wat zij opgelezen had op die ene dag en verwonderde zich over het vele; ook haalde zij tot nog grotere verwondering van Naomi uit een zak van haar kleren voedsel, 1) en gaf haar, wat zij van haar verzadiging (vs.14) overgehouden had. 2)

1) In het Hebreeuws Wathôtzee. Letterlijk: en zij trok uit. D.w.z. uit de tas, die zij bij zich had. Hetzelfde geeft ook de Chaldeeuse vertaling..

2) Hoe zal het Naomi toch wel te moede zijn geweest, de gehele lange dag, dat haar schoondochter op het veld was. Zeker heeft zij in het verborgen in de binnenkamer met de God van Israël geworsteld, zeker ging zij in haar woning op en neer, eenmaal, tweemaal, zevenmaal misschien, en zuchtte daarbij tot haar God. Maar wat duurt het toch lang eer Ruth thuis komt! Zal er wel iets van de gehele zaak terecht komen? Daar gaat de deur open en zij zag wat zij opgelezen had, ook haalde zij tevoorschijn en gaf haar, wat zij van haar verzadiging overgehouden had. Zo verrast God, de Almachtige. Het overgehoudene brengt Ruth voort en geeft aan haar schoonmoeder, wat zij overgehouden had. Met weinig was zij verzadigd, maar wat zij meebracht was genoeg voor vijf hele dagen. Dit is nu de wonderbare gemeenschap der heiligen, die wij belijden.

19. Toen zei haar schoonmoeder tot haar, erkennende dat zij bij een weldoener geweest moest zijn: Waar hebt gij heden opgelezen en waar hebt gij gewerkt? Gezegend zijdie u gekend heeft, 1) die zo vriendelijk voor u gezorgd heeft (vs.10). En zij vertelde haar schoonmoeder bij wie zij gewerkt had, en zei, want zij had zijn naam van de opzichter vernomen: De naam van de man, bij wie ik heden gewerkt heb, is Boaz.

1) Ongetwijfeld heeft Naomi hier het oog op haar Moabitische afkomst en prijst daarom de man, die zich vriendelijk jegens Ruth heeft gedragen, hoewel zij van heidense afkomst was. Als zij straks verneemt, dat het Boaz is, wordt haar toon en zegenwens nog inniger en tederder, omdat zij dan zegt (vs.20): "Gezegend zij hij de Heere!" Zij brengt hier in vervulling, wat Job heeft uitgesproken (Job 29: 13; 31: 19,20)..

20. Toen zei Naomi, die zich aanstonds de familiebetrekking van Boaz met Elimelech (vs.1) herinnerde, en hierin een bijzondere aanwijzing van de Heere zag, tot haar schoondochter: Gezegend zij hij, die u zo heeft welgedaande HEERE, die 1) zijn weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de doden. Ik zie duidelijk, dat God uw weg tot die akker

geleid heeft, en daardoor aan ons, die leven, en aan de doden, mijn man en mijn zonen nog zegen wil geven, door voor hun weduwen te zorgen. Voorts zei Naomi tot haar om de reden van haar vreugde te verklaren: Die man, bij wie gij gewerkt hebt, is onze nabestaande; hij is een van onze lossers. 2)

1) Dit die slaat niet op Boaz, zoals sommigen willen, maar op de Heere, die Zijn zorg in zoverre nog tot de doden hun uitgestrekt, dat Hij aan de nagelaten weduwen een hulp en verzorger had beschikt..

2) Tot goed begrip van de gedachten, die hier Naomi's hart bewegen en van het verder beloop van onze geschiedenis, moeten wij ons eerst de wettelijke bepalingen uit Lev.25: 23-28 herinneren. Volgens deze was geen Israëliet onvoorwaardelijk meester van de grond, die hij bezat, maar had hij die slechts te leen van de Heere, aan wie het land toebehoorde, en die Zijn volk tot erfenis gegeven had; hij mocht daarom zijn bezittingen ook niet in de eigenlijke zin verkopen (1 Koningen .21: 2vv.), maar alleen, wanneer hij zelf niet meer in staat was ze te gebruiken, aan een ander tot het volgende jubeljaar (Le 25: 9) overgeven tegen een som, die berekend werd naar het getal van de jaren, dat nog verlopen moest (Lev.25: 15,16). In dit jubeljaar, het vijftigste, kwamen de akkers weer aan de eigenaar in ongestoord bezit terug. Intussen stond het de verkoper, of liever verpachter vrij zijn akker te allen tijde, dat hij daartoe in staat was, terug te kopen, door teruggaaf van dat deel van de koop- of huurprijs, dat voor de overige tijd bepaald was; of wanneer de wettige eigenaar daartoe niet in staat was, mocht zijn naaste bloedverwant in zijn plaats de akker of wijngaard lossen. Deze naastbestaande heette om dat recht van te lossen, dat ook nog andere rechten en verplichtingen had (Lev.25: 35-49 en "Nu 35: 12): "de lossers" (Hebreeuws Goël). In dit geval heeft Elimelech, bij zijn vertrek (1: 1vv.), of misschien door de nood gedwongen, reeds vroeger grondbezit aan een andere Bethlehemiet verkocht; noch hij zelf, noch een van zijn beide zonen had dit kunnen lossen; het was na langer dan 10 jaar (1: 4,19) nog in het bezit van de koper. Nu kwam het op Naomi, de erfgenaam van haar man aan, wanneer zij dat erfgoed in het bezit van de naaste bloedverwant van haar man wilde laten overgaan, of nu of pas na haar dood (Nu 36: 9). Gebeurde dit nu al, dan mocht de bloedverwant, omdat de tijd van het jubeljaar nog niet daar was, het erfgoed eerst uit de handen van de koper lossen; werkelijk zien wij de naaste bloedverwant, van wie Boaz in 3: 12 spreekt, zeer bereid daartoe, zolang hij nog niet weet, welke verplichting hij daardoor tevens op zich nemen moet, een verplichting, door de nakoming waarvan hij het offer niet in zijn, maar in het belang van een ander gebracht zou hebben (4: 1vv.). Wat is nu deze verplichting? Wij moeten hier voor de tweede keer terugkomen op de bepalingen van de wet over de Leviraatsecht in Deuteronomium 25: 5-10. Niet onmiddellijk was Naomi in het erfrecht van haar man ingetreden, maar na diens dood waren er nog twee zonen, van wie de een na de ander de wettige erfgenaam was; zij is dus eigenlijk slechts de voortplantster van het erfrecht van haar kinderen, en wel, omdat ook de tweede gestorven was, van de oudsten onder hen, van Machlon. Volgens die bepalingen had slechts de broeder van een kinderloos gestorven man de plicht, om de nagelaten weduwe te huwen, en de eerste zoon uit zo'n huwelijk in het geslachtsregister en de rechten op het bezit van de goederen van de gestorvene te laten inschrijven. Het gebruik, zoals wij reeds bij Deuteronomium 25: 10 opmerkten, ging nog verder, en maakte bovendien die bloedverwant, die als lossers van een stuk grond wilde

optreden, dat anders aan een zijlinie zou vervallen, en dat hij voor de familie wilde behouden, verplicht tot een Leviraatsecht, om het stuk grond bijzonder voor de zonen en de kleinzonen van de eerste bezitter te bewaren. Dat gebruik had zoveel kracht, zoals wij uit 4: 1 vv. zien, dat zelfs de naaste bloedverwant als losser achter een meer verwijderd bloedverwant moest staan, wanneer deze zich aan de Leviraatsecht wilde onderwerpen, terwijl hij zelf die weigerde. Zo'n weigering lag zeer voor de hand, omdat aan de ene zijde die beschimpingen niet daaraan verbonden waren, van wie Mozes spreekt voor het geval, wanneer de eigen broeder van een kinderloos gestorven man, zou weigeren diens weduwe te huwen, en zijn broeders nageslacht te verwekken, en aan de andere zijde de losser bij het Leviraatshuwelijk niet voor zich en zijn eigen familie het losgeld gaf, maar ten gunste van de eerstgeboren zoon, die hij in dit huwelijk verwekken zou, en die hij in de geslachtsregisters van de gestorvene moest laten inschrijven..

21. En Ruth, de Moabitische, die, behalve de reeds ontvangen gunstbewijzen, ook nog beloften van Boaz voor de toekomst mee te delen had, zei: Ook omdat 1) hij tot mij gezegd heeft: Gij zult u houden bij de jongens die ik heb, 2) totdat zij de gehele oogst, die ik heb, van linzen, wik, tarwe en spelt zullen hebben beëindigd. 3)

1) In het Hebreeuws Gam Ki. De Statenvertalers hebben letterlijk vertaald. Beter is het nog ertussen in te voegen, want dit is toch de kracht van de uitdrukking in de grondtekst: Ook, weet nog dat. Zij kan niet ophouden met uit te spreken wat voor goeds Boaz haar al niet heeft gedaan. Alles moet zij haar schoonmoeder van hem meedelen..

2) In het Hebreeuws Ascher li. Die ik heb, of, die bij mij zijn, In tegenstelling tot de knechten van de andere bezitters. Hierdoor dringt Boaz erop aan, dat zij op zijn land zal blijven, om erin te lezen..

3) Ruth vertelde niet aan Naomi, hoe Boaz haar had geprezen. Nederigheid leert ons, niet alleen ons zelf niet te prijzen, maar ook niet ijverig bekend te maken andermans roem over ons..

22. En Naomi zei tot haar schoondochter Ruth: Het is goed, mijn dochter, dat gij met zijn maagden uitgaat, beter, dan dat gij op de akker van een ander gaat. Gij stelt u wellicht voor, dat alle Israëlieten als deze voor armen en vreemdelingen zijn; gij zoudt u teleurgesteld vinden. Blijf bij deze, opdat zij u niet tegenvallen in een ander veld. 1)

1) Niet tegenvallen moet hier opgevat worden in de meest ongunstige zin van het woord, in de zin van aanvallen, van mishandelen en daardoor dwingen van de velden zich te verwijderen..

Ruth zal gemeend hebben, dat al het volk van de Heere was, zoals zij het hier ontmoet had; daarom zou zij zich zeer teleurgesteld zien. Zo meent nog menigeen, die uit de wereld in de gemeente van God wordt overgebracht, maar helaas! Het valt hem dikwijls zeer tegen..

23. Zo hield zij zich, volgens de raad van haar schoonmoeder, bij de maagden van Boaz, om op te lezen, totdat de gerste-oogst en de tarwe-oogst, die ongeveer drie weken later inviel, beëindigd waren, 1) en zij bleef

2) bij haar schoonmoeder, totdat later een keer in haar lot kwam, en zij Naomi in haar huis nemen en verzorgen kon. (4: 13vv.).

1) Onze gezegende Heiland is onze God en Losser. Hij is het, die het recht heeft, om ons te lossen, en indien wij verwachten, die weldaad van hem te zullen genieten, laten wij Hem dan aankleven en Zijn velden en Zijn gezin; laat ons niet gaan tot de wereld en haar velden, noch enig geluk en vergenoegen in het schepsel zoeken (Ru 2: 23)..

De gerste-oogst was de eerste en nam omtrent Pasen een aanvang, maar de rogge- en tarwe-oogst viel een maand daarna. Tegen Pinksteren was alles ingehaald en was de oogst beëindigd. Al die tijd genoot Ruth weldadigheid van Boaz in bijzondere mate..

2) Ruth geeft niet een ogenblik de moed op, maar volhardt in haar zware taak. Volharding is het beste kenmerk van geloof en liefde. Ach, menigeen is het kruis te zwaar en hij keert naar Moab terug..

Dina ging uit om de dochters van het land te bezien, haar ijdelheid eindigde in schande. Ruth bleef thuis en werkte voor haar moeder en ging niet uit, dan om voor haar voorraad te verzamelen; wij zullen later zien, hoe haar nederigheid en vlijt beloond zijn..

### HOOFDSTUK 3.

#### *RUTH VERKRIJGT GOEDE HOOP OP EEN AANSTAAND HUWELIJK.*

I. Vs.1-18. Na het eindigen van de oogst nu het dorstijd is, verlangt de voor het welzijn van haar dochter bezorgde Naomi van haar, dat zij, goed gekleed en getooid, in de nacht de dorsvloer van Boaz opzoekt en zich, terwijl hij daar op zijn leger ingeslapen is, aan zijn voeten nederleg, opdat hij naar zijn plicht als lossen, haar tot vrouw neemt. Ruth onderwerpt zich gehoorzaam aan dit plan. Als nu Boaz haar aanwezigheid bemerkt, belooft hij haar verlangen te vervullen. Eerst moet hij een hem bekende bloedverwant, die nader is, bewegen van zijn recht op haar bezit afstand te doen. Hij wil reeds de volgende dag die zaak ten einde brengen; bij het opgaan van de zon laat hij haar, stil en rijk begiftigd, tot Naomi heengaan, die uit het bericht, dat haar schoondochter haar geeft, goede hoop op het slagen van haar bedoelingen verkrijgt.

1. En Naomi, haar schoonmoeder, sprak tot haar, die reeds de gunst van Boaz en de achting van de gehele stad (vs.11) verworven had, nadat de oogst was afgelopen en de dorstijd begon, dadelijk na Pinksteren: Mijn dochter! zou ik u geen rust zoeken, dat gij u een man verkrijgt en zo uw levenslot verzekerd wordt, dat het u welga, 1) tot loon van uw trouw en kinderlijke liefde. (Efeze 6: 2,3).

1) Twee doelen beoogt Naomi hiermee. Allereerst om haar overleden zoon nageslacht te verwekken en ten tweede, om haar schoondochter liefde te bewijzen. Naomi vergeet noch haar reeds gestorven kind, noch de weldadigheid, die Ruth bij haar gedaan heeft..

Zij weet, dat zij hier in de geordende weg van God is, en hoewel zij zich in de naaste bloedverwant vergist, zo zal toch de Heere God het wonderwel maken en haar pogingen en haar arbeid zegenen..

3. Zo baad U dan, en zalf u 1) met olie, en doe uw feestkleren aan, en ga zo getooid van de hooggelegen stad af naar de dorsvloer, maar houd u daar zolang verborgen, en maak u de man niet bekend, noch iemand van hen, die bij hem zijn, totdat hij geëindigd zal hebben te eten en te drinken.

1) De bruid van Christus behaagt haar bruidegom niet anders dan in de zalving van de Geest en in de kleren van het heil.

4. En het zal geschieden, als hij neerligt, 1) dat gij de plaats zult merken, waar hij in de nabijheid van de dorsvloer gelegen zal zijn, en als gij denkt, dat hij ingeslapen zal zijn, ga dan, en sla zijn voetdeksel op, en leg u aan zijn voeten te slapen; zo zal hij, wanneer hij ontwaakt en u gewaar wordt, u te kennen geven, wat gij doen zult, 1) of hij u tot vrouw zal nemen of niet. Ik ben zeker dat hij u niet verstoten zal.

1) Het dorsen gebeurde overdag; tegen de avond, als de wind zich verhieft (Genesis3: 8) had het wannen plaats, waartoe men de wind nodig had, opdat deze het kaf weg woei. Na de



arbeid werd de maaltijd gehouden; daarop legden de landarbeiders zich dadelijk bij de dorsvloer neer om die te bewaken..

2) Naar onze zeden en toestanden schijnt de handelwijze van Naomi en Ruth, uit een zedelijk oogpunt, aanstotelijk, maar dat was zij niet volgens de zeden van het volk van Israël van die tijd. Boaz, een man van eer en aanzien, en volgens 3: 10, zonder twijfel ook reeds een tamelijk bejaard man, prijst Ruth dat zij tot hem haar toevlucht heeft genomen en belooft haar haar wens te zullen vervullen, als hij zich heeft overtuigd, dat de nadere lossen van zijn recht en plicht wil afstand doen. Zoals hij met deze verklaring erkent, dat hem als lossen onder de tegenwoordige toestanden de plicht is opgelegd, om Ruth te huwen, zo ook stoort hij zich niet aan de manier en aan de wijze, waarop zij tot hem genaderd is en zich als zijn vrouw heeft voorgesteld..

5. En zij, kinderlijk gehoorzaam aan haar schoonmoeder en gereed zich de reeds bejaarde man (vs.10), die zij om zijn vroomheid had leren hoogachten, tot vrouw aan te bieden, zei tot haar: Al wat gij tot mij zegt, zal ik doen. 1)

1) Men moet zich hier geheel in de geest en de zeden van die tijd verplaatsen en alle inzichten van welvoegelijkheid, zoals wij die tegenwoordig hebben, ter zijde stellen, anders zou men aan de drie personen, die in deze geschiedenis voorkomen, groot onrecht doen. De zaak is deze: Naomi houdt Boaz voor de naaste bloedverwant van haar gestorven man, voor de lossen van het stuk grond (2: 20), dat de laatste heeft achtergelaten; zij weet niet dat er nog een nadere bloedverwant is (3: 12). Nu zal, als zij gestorven zal zijn, het stuk grond, dat nog in handen van de koper is (2: 20) de lossen toevallen, zodat hij het of dadelijk kan inlossen, of het hem in het jubeljaar zonder geld ten deel wordt. Nu kan echter Naomi volgens haar recht de akker, die zij wel bezit maar niet gebruiken kan, vrijwillig overgeven; zij is daarnaast besloten, om haar schoondochter gelukkig te maken. Omdat namelijk na Elimelech dood Machlon, de man van Ruth erfgenaam van het stuk grond geworden was, zo heeft de lossen tevens de plicht de weduwe van Machlon te huwen. Boaz heeft bijzondere welwillendheid jegens Ruth en om harentwil ook jegens haar schoonmoeder betoond. Zij meent, hoewel zij daarin dwaalt (vs.9), dat Boaz van de familiebetrekking niets weet, en gelooft, dat hij, deze vernemende, aanstonds bereid zal zijn de jonge weduwe, die hem zozeer aangetrokken heeft, tot vrouw te nemen, omdat hij hoop mag hebben bij haar kinderen te verwekken, wat de reeds bejaarde en kinderloze weduwnaar aangenaam zal zijn; des te eerder meent zij, dat hij dit doen zal, omdat zij niet met lege handen komt, maar het erfrecht van dat stuk grond meebrengt. Wel zal dit niet het werkelijk eigendom worden van hem zelf, maar van de oudste zoon, die geboren zal worden, en deze moet op de naam van de gestorven Machlon in de geslachtsregisters worden opgeschreven. Maar de zonen en dochters, die later geboren worden, zijn de zijn, zijn van Boaz en zullen zijn geslacht voortplanten. Zij is in haar gedachten zo zeker van de toestemming van Boaz, dat zij Ruth reeds voor de verloofde van de man aanziet en geen bedenkingen heeft haar, als een bruid getooid, in de kamer van de man te leiden. Daarin bestond toch, zoals wij weten, ten tijde van het Oude Testament, het eigenlijke sluiten van het huwelijk. Er bestond nog geen plechtige inzegening van het huwelijk zoals bij ons; de wederkerige toestemming was genoeg, en de vereniging kon ook zonder voorafgaande bruiloftsfeesten plaatshebben; de bruiloft was bovendien slechts de openbaarwording van de

betrekking en kon voorafgaan of volgen. Zo behoeven wij volstrekt niet te misprijzen, dat Naomi haar dochter dringt het jawoord te gaan halen door een daad. Bij zijn gezindheid is er geen gevaar, dat hij haar aanraken zal en toch verstoten. Toch rijst nog de vraag op: is het bij de zeden van die tijden behoorlijk, dat Naomi, zonder voorafgegane onderhandeling met Boaz, Ruth dwingt om zichzelf als vrouw voor te stellen? Wij willen er niet op wijzen, dat Boaz gedragingen jegens Ruth met recht door de schoonmoeder als een openbaring van liefde konden aangezien worden, die de man niet durfde uitspreken, omdat hij, reeds nabij de grijsheid, de jonge en waarschijnlijk buitengewoon, schone weduwe, die op veel jongere mannen kon hopen (vs.10), niet durfde vragen, in verbintenis met hem te treden; dat dus het tegemoet komen van Ruth een des te blijder en beslister jawoord op de niet uitgesproken, maar toch duidelijk kenbaar gemaakte vraag zou zijn, hoe meer teder gevoel er aan het verzwijgen van de vraag ten grondslag lag. Van meer belang is het, dat overal waar het een huwelijk uit plicht betrof, de vrouw juist recht had, het huwelijk te eisen en, als dit geweigerd werd, de weigerende tot schande te doen worden. Voor het eerste wijzen wij op Deuteronomium 25: 7-10, voor het laatste herinneren wij aan Genesis 38: 12vv., waar Tamar zelfs van de schoonvader het huwelijk eist en haar eis met list weet door te zetten..

De dochter komt op de gedachte om te werken voor de moeder, de moeder tot het plan voor het geluk van de dochter..

Ruth treedt hier op in haar als het ware kinderlijke eenvoudigheid. Zij doet zich kennen in het voorgaande als een zeer deemoedige en ootmoedige vrouw, die zich liever op de achtergrond houdt, dan zich op de voorgrond plaatst. Wat Naomi haar voorstelt, ja oplegt, was geheel Israëlitisch, niet Moabitisch en zal haar wellicht in het begin wel een bloot van schaamte op de wangen hebben veroorzaakt..

Toch, in kinderlijke gehoorzaamheid aan haar schoonmoeder, die zij beschouwt als in de plaats van God voor haar te staan, legt zij eigen gevoel van schaamte en zedigheid het zwijgen op en belooft gehoorzaamheid, overtuigd als zij is, dat een Naomi haar niets anders kan gebieden, dan wat met Gods Woord en de heiligheid van Zijn Wet in overeenstemming is..

7. Toen nu Boaz, na het eindigen van het wassen, gegeten en gedronken had, en zijn hart vrolijk was, hij in een opgewekte stemming was, zo kwam hij om neer te liggen aan het uiterste van een nog ongedorste korenhoop, terwijl zijn arbeiders elders een rustplaats zochten. Daarna kwam zij stilletjes dichterbij, nadat zij eerst nog een tijd lang gewacht had en overtuigd kon zijn, dat allen slapen, en sloeg zijn voetdeksel op, en legde zich neer aan zijn voeten. 1)

1) Naomi had, zonder kwaad te vrezen, haar vrome en zedige schoondochter in een toestand gebracht, die nog ten kwade had kunnen uitlopen. Omdat er een nader bloedverwant was, zou het stuk land van Elimelech voor Naomi en haar kleinkinderen verloren geweest zijn, indien Boaz zonder meer haar had genomen; de naam van Elimelech en Machlon waren uitgestorven onder de geslachten van Juda en Perez. Daaraan was voor Naomi veel gelegen, en dat Ruth ook dacht aan de voortplanting van het geslacht van haar gestorven man en daarom geen lust

had jongere mannen te huwen, roemt later (vs.10) Boaz, als een bijna nog grotere deugd van zelfverloochening, dan dat zij eerder vaderland en alles verlaten had. Daarom werd vooraf op het door de vrouwen niet gedachte gevaar opmerkzaam gemaakt, om later de edelmoedigheid en trouw van Boaz des te meer te doen uitkomen. Het lag voor de hand, dat hij door de gehouden maaltijd milder geworden, de mooie en hem zo lief geworden vrouw tot zich nemen zou, zonder er zich om te bekommeren dat daardoor Elimelechs en Machlons geslacht uitgedelgd zou worden. Hij deed het echter niet, hij onderwerpt zijn persoonlijke wensen aan zijn plicht, en alleen, wanneer het hem geoorloofd is Ruth te huwen, is hij daartoe bereid. Daardoor doet hij van zijn zijde een grotere barmhartigheid, dan hij reeds vroeger aan de Moabitische gedaan had (2: 8vv.). Er is een heilige wedstrijd bij deze vrome en gelovige personen, omdat geen bij de anderen wil achterblijven in rechtvaardigheid en deugd. Waar dit plaats vindt onder hen, die het leven samenbrengt, daar sterkt zich de één aan de ander, en heeft de één aan de ander bescherming tegen de nadelige gevolgen van zijn dwalingen en verkeerde stappen. Komt, wandelaars op hetzelfde spoor! Wij reizen met elkander, wij helpen de één de ander. Eén vriend, een leidsman gaat ons voor. In Hem en door Zijn kracht, maakt eendracht meer macht. Komt, sterken wij die liefdeband! Eén strijd is het die wij strijden, één lijden dat wij lijden, op reis naar het hemels vaderland, waar we eenmaal binnentreden, daar zijn wij eeuwig één (Gez. 69 vs. 5 en 6)..

9. En hij zei: Wie zijt gij? Wat doet gij hier? En zij zei: Ik ben Ruth, uw dienstmaagd; breid dan uw vleugel 1) uit over uw dienstmaagd, neem haar tot uw vrouw, want gijzijt de lossen van het door mijn man nagelaten stuk grond, en dus verplicht mij te huwen (Ru 2: 20).

1) Deze uitdrukking hier is niet ontleend aan de vogels, die hun jongen met de vleugels bedekken, maar in verband met Deuteronomium 23: 1; 27: 20 en Ezech.16: 8 aan het feit, dat de man, als hij zich te ruste legt, niet alleen over zichzelf, maar ook over zijn vrouw het dek of de dekens heentrekt. Letterlijk betekent het: de zoom, de slip van de deken. Ruth vraagt daarmee daarom, om haar te huwen..

Deze uitdrukking is zeer gewoon, om de hoede van God aan te duiden (Psalm 17: 8; 91: 4 Matth.23: 37 Ruth 2: 12). Het woord heeft daarom niet juist rechtstreeks betrekking op de verhouding van de echtgenoten; het geeft te kennen, dat de jong verlaten weduwe bescherming zocht. (v. GERLACH).

10. En hij prees haar zelfverloochening waarin zij, de jonge weduwe, zich aan hem, de reeds bejaarde man, aanbod en zei: Gezegend zijt gij de HEERE, mijn dochter!gij hebt deze laatste weldadigheid 1) of liefde beter, nog groter gemaakt dan de eerste, die gij aan uw gestorven man en aan uw schoonmoeder bewezen hebt (2: 11). Het is veel, zeer veel, wat gij gedaan hebt, omdat gij geen jonge gezellen zijtnagegaan, hetzij arm of rijk, zoals gewoonlijk de vrouwen van uw leeftijd doen. Gij hebt niet gezocht naar een man volgens de wensen van de vrouwen, maar hebt u, omwille van de familie, om voor haar goederen en naam te behouden, aan een reeds in jaren gevorderde man gegeven.

1) De laatste weldadigheid, of zoals beter vertaald is, de laatste liefde wordt nader in het slot van dit vers verklaard. Zij is deze, dat zij niet naar een jonge man heeft uitgezien, maar naar

hem, de reeds tamelijk bejaarde Boaz, de bloedverwant van Machlon, opdat zij daardoor aan haar gestorven man nog nageslacht zou geven..

11. En nu, mijn dochter! vrees niet, dat ik u zou versmaden; al wat gij gezegd hebt, zal Ik u doen; het stuk grond zal ik lossen en u tot vrouw nemen; want de gehele stad 1) van mijn volk weet dat gij een deugdelijke 2) vrouw zijt. Mij is het daarom een eer, mij aan u te verbinden; maar de bestaande rechten gedogen niet dat ik u thans reeds tot mij neem.

1) Letterlijk staat er: de gehele poort van mijn volk. Hiermee worden bedoeld alle inwoners van de stad, die door de poort in- en uitgaan..

Hebreeuws "poorte", al wat deftig en aanzienlijk is in de stad.

2) Bij 2: 3 hebben wij gezien, dat het woord toeval geenszins onbijbels in, evenzo is het met het woord deugd, dat in de tijd van het Rationalisme een zo grote rol gespeeld heeft. Wij moeten opmerken, dat wanneer het woord in het Nieuwe Testament voorkomt (Filipp.4: 8; 2 Petr.1: 3,5 meer het zedelijk goede op zichzelf betekent, niet het tot bestanddeel van zijn inwendig wezen geworden zedelijk goede, dat wij gewoonlijk onder deugd verstaan; voor het laatste worden in de Schrift meer uitdrukkingen gerechtigheid (Luk.1: 75 Rom.6: 13 Efeze 4: 24), heiligheid (1 Thess.3: 13), goedheid (Rom.15: 14) gebruikt. De christelijke deugd ter onderscheid van de natuurlijke is in al haar verschijningen onmiddellijk en uitdrukkelijk aan Christus aangesloten, als het begin en de voleinder van het geloof, en heeft altijd drie zaken in het oog: Christus, die zij gelovig liefheeft, het zedelijk gebod, dat zij met blijde bereidwilligheid gehoorzaamt, en de zonde die zij in zich en in anderen verafschuwt en bestrijdt..

12. Nu dan, weliswaar, 1) ben ik een lossen, verwant aan Elimelech en Machlon, en daardoor verplicht en gerechtigd het stuk grond te lossen, maar er is nog een lossen, nader dan ik; van deze moet ik eerst vernemen, hoe hij gezind is; of hij niet alleen zijn recht op het stukgrond wil laten gelden, maar ook zijn plicht als Goël aan de weduwe van de gestorvene wil vervullen en haar tot vrouw nemen.

1) Of beter: En nu ja, het is wel waar. Boaz verzwijgt haar niets. Hij wil haar huwen, haar lossen zijn, maar alleen in de weg van recht en gerechtigheid, alleen dan, als de naaste lossen afstand van haar doet, of haar weigert te huwen en het stuk land te lossen..

13. Blijf deze nacht 1) bij mij, en vrees niet, dat ik de Heere zal vooruitlopen; voorts in de morgen zal het gebeuren, 2) dat ik die nadere bloedverwant naar zijn wil zal vragen; indien hij u lost, goed, ik moet daarin genoegen nemen, laat hem lossen, maar indien het hem niet behaagt u te lossen, zo zal ik u lossen, zo waarachtig als de HEERE leeft! 3) leg u neer tot de morgen toe, 4) want thans, nu het midden in de nacht is, kunt gij naar de stad niet terugkeren.

1) Deze weinige woorden: "Blijf deze nacht" bevatten een verzekering aan Ruth, die door de schrijvers van de Hebreeuwse tekst daardoor is aangeduid, dat zij het woord Lini (= overnacht) met een grote beginletter geschreven hebben..

2) Boaz wil niet, dat Ruth zelf naar de lossen gaat. Dit zou haar te bezwaarlijk zijn gevallen, maar belooft haar, de zaak voor haar in orde te zullen brengen..

3) Aanroeping van God als getuige van waarheid en wreker van de leugen komt in het Oude Testament veelvuldig voor. Het is in de meeste gevallen een levendige bevestiging door vergelijking van eigen zekerheid omtrent de waarheid met de zekerheid van andere onbetwifelbare waarheden, of met een onbetwifelbare wens van eigen welzijn of dat van anderen (God doe mij, enz. zo waarlijk uw ziel leeft). De Christen moet zich in de regel ook van zulke, op zichzelf niet zondige, bevestigingen onthouden, omdat hij uit de waarheid is en de zalving die bij hem is, vanzelf reeds op iedereen, met wie hij verkeert, de indruk geeft dat alles wat hij verzekert, hij dat voor de alwetende en rechtvaardige God betuigt en er dus geen uitdrukkelijke betuiging of aanroeping van Zijn naam nodig is; in het Oude Testament waren de zaken nog anders, daar was de aanroeping van God een kenteken van de ware vereerders van de HEERE..

4) In plaats dat Boaz haar aanroerde als een ontuchtige, zegende hij haar als een vader. Hij vertroostte haar als een vriend, hij deed haar beloften als een bloedvriend, hij beloofde haar als een beschermer, en hij zond haar terug, overladen met aangename hoop en geschenken, niet minder kuis en veel meer gelukkig dan zij was gekomen. O roemwaardige gematigdheid en ingetogen leven, de voorvader betamende van Hem, die geen zonde gekend heeft, en op Wiens lippen en in Wiens mond geen overtreding noch bedrog werd gevonden..

15. Voorts zei hij tot haar, toen zij afscheid van hem nam: Pak de sluier 1) (Ex 12: 34), die op u is, en houd die uitgespreid, en zij hield hem; en hij mat zes 2) maten gerst en hij legde ze op haar; daarna ging hij in de stad, om aanstonds te doen wat hij toegezegd had (vs.13).

1) Onder de sluier hebben wij te verstaan, een ruim overkleed, in de vorm van een grote omslagdoek.

2) De Rabbijnen verstaan daaronder 6 Sea's = 2 Efa's (Ex 16: 36). Dit is een zo zware last, dat zij erbij voegen: de Heilige Geest is over haar gekomen en heeft haar bekwaam gemaakt om zo'n last te dragen. Beter is het te denken aan de gomer, wanneer de gift overeenkomt met hetgeen zij bij de eerste oplezing had uitgedorst (2: 17). Zes is het symbolisch getal van arbeid, waarop de rustdag volgt. Wie zes jaren gediend heeft, wordt in het zevende vrijgelaten. Naomi ontvangt dus een tijding dat de rusttijd (vs.1) nabij is..

Boaz is getrouw en standvastig, zowel laat als vroeg, alleen en in de vergadering; hij is een Israëliet niet alleen als mensen hem zien, maar ook waar God alleen hem ziet. Boaz kon zich aan de letter van het recht onttrekken, er is een nader bloedverwant, maar hij is een dader van het woord. Het is hier om het recht, niet om de letter te doen, en hij houdt vrijwillig, rein, uit de liefde van het geloof zijn woord..

Mijn Christen! zie hoe mild Boaz is. Zou het wel mogelijk zijn, dat God u met lege handen zou heenzenden, wanneer gij in nood zijt? O nee, Zijn milde hand is nooit gesloten. Open

Hem slechts uw hart, dan worden de goddelijke gaven zonder uw eigen werken over u uitgestort.

18. Toen zei zij: Zit stil, 1) doe niets meer, maar blijf thuis, mijn dochter, totdat gij weet hoe de zaak zal vallen, of de nadere bloedverwant zijn plicht zal doen of niet: want die man zal niet rusten, totdat hijheden deze zaak voleind heeft. 2)

1) Naomi verzekerde Ruth, dat Boaz niet zou rusten, voordat hij de zaak geëindigd zou hebben. Veel meer reden hebben ware gelovigen om voor niets bezorgd te zijn, maar hun zorgen op God te werpen omdat Hij beloofd heeft voor hen te zorgen; wat hebben wij nodig bezorgd te zijn, wanneer Hij zo doet. Zit stil, zie hoe de zaak uitvalt, want de Heere zal voleindigen wat u aangaat en zal alles voor u goed maken (Psalm 138: 8). Stilzitten zal hun sterkte zijn. (Jes.30: 8). Deze geschiedenis moge ons dringen, om ons door het geloof aan de voeten van Christus te leggen. Hij is onze naaste lossen, want Hij is been van ons been en vlees van ons vlees. Wij hebben het recht dat deze Goël ons verlost. Hij wil onze begeerte tot Hem en ons verlangen naar redding zeer vriendelijk aannemen. Als wij ons bij Hem gevoegd hebben, zal Hij niet rusten voordat Hij onze wensen vervuld heeft. Wij kunnen dit niet te ernstig verlangen en zoeken, dat ditzelfde het deel worde van onze kinderen en van onze vrienden..

2) De liefde spreekt slechts van plichten, niet van rechten. Ruth bood zich aan naar het veld te gaan; van het recht van de lossing sprak zij niet. Toen zij naar Boaz ging betoonde zij de gehoorzaamheid van de liefde. Het is veel voor de geliefde te arbeiden, zich te verootmoedigen, alles over te geven, maar het zwaarste voor een vrouw is de angst van haar vrouwelijk gevoel te overwinnen, de schaamte van haar hart te stillen. De gang naar Boaz in de nacht was zwaarder dan het verlaten van haar huis, dan haar dienen. De gehoorzaamheid, die zij hier betoonde, was het hoogste, dat zij betonen kon. Zij waagde haar vrouwelijk gevoel, en dat is meer voor een zedelijke vrouw dan haar leven. Zij doet in reinheid en deugd, wat een zondares zou doen. Zij beriep zich op een recht, dat pijnlijker is dan alle plichten. Maar de liefde van zelfverloochening beschijnt alles met haar morgenrood van goddelijke reinheid. Zij beminde niet met zinnelijke liefde, zij beminde Naomi en wilde de naam van haar man in Israël niet te niet laten gaan, en zij doet wat een kuise vrouw alleen in de gehoorzaamheid van de goddelijke liefde doen mag, en wat het bevleete oog van onreine zielen nooit begrijpt. Het was groter lijden, toen zij zich mooi aankleedde dan toen zij in het kleed van de arbeid ging. De valse schijn van de zonde wellicht te dragen is groter martelaarschap, dan om de deugd straf te lijden. Maar de kuise liefde van gehoorzaamheid lukt alles. Zij overwint, zij wordt niet gezien, zij wordt niet verkeerd beoordeeld; zij ontvangt de kroon van liefde en van geloof..

Laten wij hieruit leren, onze bekommernissen en zorgen op de Voorzienigheid te werpen, Hem volgende om haar gangen na te speuren, ons schikkende om daarin te berusten, hoe de zaak ook moge uitvallen, omdat soms blijkt, meest ten onzen beste te verstrekken datgene, waaraan wij het minst gedacht hebben (Ru 3: 18)..

Naomi heeft een groot vertrouwen in Boaz. Hoewel zij weet, dat het op heden voor hem de drukste tijd is en zijn werkzaamheden hem nauwelijks beschikbare tijd overlaten, toch gelooft zij, dat hij terstond de zaken van Ruth zal berechten en tot een goede uitslag brengen. Wel een vermaning aan alle gelovigen, om te allen tijde al hun noden en zorgen op de Heere te wentelen, die, als de Meerdere van Boaz, hun belangen zal behartigen en hun zaken beslechten..

## HOOFDSTUK 4.

### *BOAZ' HUWELIJK MET RUTH WORDT GESLOTEN EN GEZEGEND.*

I. Vs.1-17. Nog in de morgen na die nacht, toen Ruth bij Boaz op de dorsvloer geweest was, begeeft Boaz zich naar de poort van de stad Bethlehem, handelt hier in aanwezigheid van het volk en van tien geroepen oudsten met de lossen. Deze doet afstand van zijn recht op het stuk grond, om de weduwe van Machlon niet te huwen. Boaz verkrijgt also zowel dat land tot een bezit als Ruth tot vrouw, opdat hij bij haar een nakomeling voor haar gestorven man verwekt en de naam en het geslacht van de eerste bewaard blijven in Israël. Het huwelijk wordt met een zoon gezegend, over wiens geboorte de vrouwen in Bethlehem Naomi gelukkig prijzen en die Isai, de vader van David, tot zijn nakomeling heeft.

1. En Boaz, toen hij in de stad gekomen was (3: 15) ging op in de poort, waar men openbare zaken pleegde te behandelen (Ge 19: 1) en zette zich aldaar, om te wachten, totdat hij de naaste bloedverwant van Elimelech ontmoeten zou; en ziet, de lossen, van wie Boaz gesproken had (3: 12vv.), ging voorbij; zo zei hij: Wijk, kom hierheen, ga hier zitten, gij! 1) En hij, aan de uitnodiging voldoende, week daarheen en ging zich naast Boaz zetten.

1) Het Hebreeuws "ploni almoni" is de naam van een onzekere plaats..

Deze uitdrukking (in Dan.8: 13 tot "palmoni" samengetrokken) betekent iemand, wiens naam men niet weet of noemen wil, een zeker iemand, zoals wij gewoon zijn te zeggen N. N. (Grieks o, h deina). Boaz heeft zonder twijfel de man bij zijn naam geroepen; de heilige schrijver echter hield het niet voor noodzakelijk de naam mee te delen. Wanneer de joodse traditie beweert, dat Nahesson vier zonen gehad heeft. 1. Elimelech 2. de hier door ploni almoni aangeduide lossen 3. Salma, de vader van Boaz. 4. de vader van Naomi, zo rust dit op enkel gissingen..

2. En hij, Boaz, riep uit de kring van de aanwezige burgers (vs.4) tien 1) mannen van de oudsten van de stad tot getuigen van hetgeen tussen hem en de lossen behandeld zou worden, en zei: Ga hier zitten; en zij gingen zitten.

1) Tien is hier ook weer het getal van de volkomenheid. Hij noemt tien mannen van de oudsten van de stad, opdat aan de zaak, indien zij eenmaal beslist was, niets veranderd zou kunnen worden..

3. Toen zei hij tot die lossen: Het stuk land, dat van onze broeder Elimelech was, heeft Naomi, die uit het Moabietenland teruggekomen is, verkocht. 1)

1) Hij vermeldt de terugkeer van Naomi uit het land van de Moabieten, opdat die andere zou weten, dat zij het land uit armoede en gebrek had verkocht..

Dit woord kan verklaard worden, of dat Naomi in de plaats van haar man Elimelech genoemd wordt, dus vóór zijn vertrek uit Bethlehem het land verkocht had, of men moet vertalen:



"biedt te koop aan," zodat Naomi aan één van de lossers aanbiedt haar recht op dat land te kopen (Ru 2: 20" en "Ru 3: 5). Die aanbieding had zij gedaan door Ruth naar de dorsvloer te zenden..

4. En ik heb gezegd: Ik zal het voor uw oor openbaren, zeggende, om uw wil te vernemen: Aanvaard het recht van lossing en bezit in aanwezigheid van de inwoners, en in aanwezigheid van de oudsten van mijn volk: 1) zo gij hetzult lossen, los het; en zo men 2) het ook niet zou lossen, verklaar het mij, dat ik het wete en besluiten kan, wat ik doen zal; want er is niemand behalve gij, die het losse, die er enig recht op heeft, en ik na u. Toen zei hij, de naaste bloedverwant: Ik zal het lossen. Het was hem aangenaam, dat hij hier gelegenheid ontving, om hetgrondbezit van zijn huis te vergroten en wilde daarom graag het betrekkelijk geringe losgeld betalen.

1) In aanwezigheid van de oudsten van mijn volk is een nadere aanduiding van in aanwezigheid van de inwoners..

2) Men had hier gij en niet men of hij mogen verwachten, omdat het de andere losser gold. Hoogstwaarschijnlijk heeft echter Boaz zich nu van de persoon, die het gold, afgewend tot de getuigen..

5. Maar Boaz zei: Het is goed dat gij daartoe bereidwillig zijt, maar weet tevens: op de dag, dat gij het land aanvaardt van de hand van Naomi, zo zult gij het ook aanvaarden van Ruth, 1) de Moabitische, de vrouw van de gestorven zoon, van Machlon, die na zijn vaders dood de wettige erfgenaam was, om de naam van de gestorvene te verwekken over zijn erfdeel, 2) om een zoon voor Machlon te verwekken, die de erfgenaam van het land zijn zal.

1) Van Naomi's huwelijk kon geen sprake meer zijn, want zij was boven de leeftijd; het ontvangen uit de hand van Ruth sloot een Leviraatshuwelijk met laatstgenoemde in..

2) Wat de zaak betreft, zo was het stuk land, dat Naomi uit nood verkocht had, erfelijk eigendom van haar gestorven man Elimelech, van wie naar het bestaande recht zijn zoon het weer erfde, zodat het daardoor even goed eigendom van Ruth als van Naomi was. Uit de handeling van Boaz met de nadere losser blijkt duidelijk, dat Naomi het stuk land, dat een erfelijk bezit van haar man was geweest, verkocht had, en tot verkoop rechtens bevoegd was. Omdat nu, naar het Israëlitische recht het grondbezit niet op de vrouw bij erfenis overging, maar op de kinderen, en wanneer er geen kinderen waren, op de naaste verwanten van de man (Num.27: 8-11), zo was bij de dood van Elimelech zijn land rechtens overgegaan op zijn zonen en had toen deze zonder kinderen stierven, op zijn naaste verwanten moeten overgaan. Er ontstaat daarom de vraag, met welk recht Naomi het land van haar man als haar eigendom kon verkopen. De Rabbijnen menen, dat het land door de mannen aan Naomi en Ruth was geschonken. Alleen Elimelech kon zijn erfelijk stuk grond rechtens niet aan zijn vrouw geven, omdat bij zijn dood zijn twee zonen als rechtmatige erfgenamen achterbleven en Machlon was tot zo'n schenking evenmin bevoegd. De juiste verklaring is zonder twijfel de volgende: De wet omtrent de vererving van zonder kinderen gestorven Israëlieten bepaalde niet de tijd, wanneer zo'n bezit op de nabestaanden van de gestorvene overging, of terstond na de dood

van de bezitter, of pas na de dood van de achtergebleven weduwe (Num.27: 9vv.). Zonder twijfel bestond de laatste gewoonte, zodat de weduwe levenslang in het bezit van de landen van haar man bleef, en zolang ook het recht had, in geval van nood, de eigendommen te verkopen, omdat toch de verkoop van een akker niet een werkelijke verkoop daarvan was, maar slechts een verkoop van de opbrengst tot op het jubeljaar. Ingeval nu een weduwe het land van haar gestorven man, zolang zij daarvan in het bezit was, uit nood verkocht en een nabestaande het inlost, zo lag op hem tevens de plicht, om niet alleen te zorgen voor het levensonderhoud van de verarmde weduwe, maar ook, indien zij nog jong was, haar te huwen, en de eerste zoon uit dit huwelijk in het geslacht van de gestorven man te laten inlijven, zodat deze het gehele stuk grond erfde en de naam en het eigendom van de gestorvene in Israël voortplantte. Hierom stelt Boaz de voorwaarde, dat hij, met de lossing van het stuk grond, tegelijk Ruth trouwt..

6. Toen hij echter hoorde, dat het stuk grond niet zijn eigendom zou worden, maar aan Elimelechs huis zou blijven, zei die lossen: Ik zal het voor mij niet kunnen lossen, opdat Ik mijn erfdeel niet misschien verderve, 1) datik, door voor iemand anders geld te betalen, waarvan ik geen winst heb, mijn bezit niet verkleine; los gij als tweede bloedverwant, wanneer gij daarin zin hebt, mijn lossing voor u, want Ik zal niet kunnen lossen. 2)

1) Het lossen kostte geld, omdat de prijs van het veld tot aan het jubeljaar moest betaald worden. Verkreeg hij nu het land door de lossing tot zijn blijvend eigendom, zo had hij zijn grondbezit met dit stuk vermeerderd; moest hij daarentegen Ruth huwen, zo behoorde de geloste akker aan de zoon, die hij bij haar verwekken zou; hij had het uit zijn middelen voor de lossing betaalde geld voor die zoon uitgegeven en daardoor aan zijn bezit een kapitaal ontnomen; daarin had hij geen zin..

Door Cassel wordt dit anders verklaard. Hij zegt: "het heeft iets gedwongens, wanneer een vader in het eventuele geval, dat zijn eigen zoon een erfgoed aanvaardt, dit verderf voor zichzelf noemt. Uitdrukkelijk heeft Boaz van Ruth als van een Moabitische gesproken. In haar Moabitische afkomst moet voor de bloedverwant een reden liggen, om het voorstel af te wijzen. Men had het ongeluk van Elimelech verklaard uit zijn heengaan naar Moab, en de dood van Machlon en Chilion uit hun huwelijk. Het erfgoed was daardoor in gevaar gebracht. De Goël vreest een gelijk lot (cf. Midras Ruth Rabba 35: a). Hij gelooft een vrouw niet in zijn huis te mogen nemen, bij wie een familie van Israël uitgestorven is. Het verbod om met Moabitische te trouwen schijnt voor hem, wat Ruth betreft, niet opgeheven te zijn. De man openbaart zich dus als een letterknecht en een bijgelovige. Hij ziet alleen het gericht en niet de liefde van de wet. Hij denkt aan Moab, en Ruth heeft haar toevlucht genomen onder de vleugels van Israëls God. Hij begrijpt het verschil van de toestanden niet. Hij weet tijden en geesten niet te onderscheiden. Hij wil zijn erfgoed en zijn naam niet in gevaar brengen, en de geschiedenis weet niet eens meer, wat zijn naam was. Terwijl de schuld van Elimelech, Machlon en Chilion door de liefde van Ruth verzoend is, en haar naam blijft, heeft zijn liefdeloosheid jegens Ruth het loon verkregen van zonder naam te zijn (oikov anwnumov genomenov cf. Isocrates 19: 35). Wat een kostbare lering geeft hierin ons boek! Wat een eer geeft het aan de liefde, wat een straf kondigt het de bijgelovige Farizeeër aan!.

2) Zoals de lossers wel het land, maar niet Ruth wilde, zo wil ook menig een wel de hemel, maar geen wedergeboorte of heiligmaking, zonder welke niemand God zien zal; omdat men de gemeenschap met de Heere niet wil, wordt ook het erfgoed van de Here verloren..

7. Nu was, om hetgeen hierna verteld wordt, goed te kunnen begrijpen, dit vanouds 1) een gewoonte in Israël, die later buiten gebruik gekomen is, bij de lossing en bij de verwisseling, wanneer iemand zijn recht van lossing op eenander overdroeg, om de gehele zaak te bevestigen, aan haar kracht van wet te geven; dan trok de man zijn schoen uit en gaf die aan zijn naaste om daardoor zinnebeeldig te kennen te geven, dat hij van zijn zijde zijn recht op de ander overdroeg; en dit was tot een getuigenis in Israël; deze was de in Israël toen wettige vorm (De 25: 10).

1) Uit dit vanouds (in het Hebreeuws Lephanim blijkt duidelijk, dat die gewoonte niet meer in zwang was, toen dit boek geschreven werd..

In Engeland was het lang de gewoonte om het bezit van het huis aan te duiden door de overgave van de sleutel en van het land, door het toezenden van een kluit aarde..

8. Toen zei deze lossers tot Boaz, zoals reeds in vs.6 gemeld is: Aanvaard gij het stuk land voor u, en hij trok volgens het zo-even vermelde gebruik (vs.7), zijn schoen uit 1) en gaf die aan Boaz.

1) Met de schoen trad men op de aarde, daarom betekent de schoen de macht, die men over iets uitoefent. God werpt in de Psalm (60: 10; 108: 10) Zijn schoen over Edom. Reeds heeft Rosenmuller herinnerd aan het voorbeeld van de Abessinische koning, die zijn schoen werpt over hetgeen hij hebben wil..

9. Toen zei Boaz, terwijl hij de schoen nam, tot de oudsten, die hij geroepen had (vs.2), en tot al het volk dat bovendien aanwezig was: Gij zijt heden getuigen, dat ik, bij weigering van de lossers, aanvaard heb alles wat van Elimelech geweest is, en dus tevens alles wat van Chilion en Machlon geweest is, van de hand van Naomi, 1) die het mij overgeeft om het te lossen.

1) Boaz noemt hier de naam van Naomi, niet die van Ruth, omdat nog het recht van laatstgenoemde, als van een Moabitische, betwist kon worden en dat van haar schoonmoeder niet..

11. En al het volk, dat in de poort was, evenals de oudsten zeiden: Wij zijn getuigen en verheugen er ons in om uw belofte aangaande uw huwelijk met Ruth. De HEERE zegene u voor deze liefde, die gij aan de gestorven Machlon bewijst en make deze vrouw, die als een kinderloze weduwe in uw huis komt, zo vruchtbaar als a) Rachel en als Lea, die beiden uit zich en haar maagden het huis van Israël, wier stammoeders zij zijn, gebouwd hebben; en handel kloek in Efratha, 1) en maak uw naam vermaard in Bethlehem; verkrijg door kloeke zonen, die gij, behalve voor Machlon (vs.10), voor uzelf verwekken moogt, een beroemde naam!

a) Genesis 29: 32 enz.; 30: 24,25; 35: 17,18

1) In het Hebreeuws Weäseh-chajil. Letterlijk verschaffe kracht, hier in de zin van, geve u krachtige zonen, n.l. uit Ruth. Het tweede gedeelte maak uw naam vermaard, is betrekkelijk in dezelfde zin op te vatten. Zij wensen hem toe, dat hij door zijn zonen een beroemde naam krijgt. Daarom gaan ook de namen van Rachel en Lea vooraf, omdat het volk van Israël uit hun twaalf zonen waren voortgekomen..

12. En uw huis<sup>1)</sup> zij zo talrijk in nakomelingen en zo aanzienlijk als het huis van Perez, <sup>2)</sup> (die Thamar, als de voornaamste van haar tweeling, aan Juda baarde; Genesis 38: 27vv.) van het nageslacht, dat de HEERE u geven zal uit deze jonge vrouw!

a) 1 Kronieken 2: 4 Matth. 1: 3

1) Boaz is de man, die van zijn eigen vermogen kan opofferen, wanneer het te doen is om oude rechten in Israël te bewaren en een geslacht in stand te houden; niet voor zichzelf lost hij de akker, maar voor de zoon, die hij bij Ruth zal verwekken. Wel is Ruth een persoon, van wie de gehele stad weet, dat zij een deugdzame vrouw is (3: 11), en haar tot vrouw te verkrijgen, werd door hem zeer gewenst; maar de goddelijke inzettingen stelde hij hoger dan zijn persoonlijke wensen (Ru 3: 7), en pas toen de losser geweigerd had, verklaarde hij haar te willen huwen. Deze zelfopoffering en grootmoedigheid van de man, hoewel men die ook, bij onbekendheid van hetgeen voorafgegaan was, niet in haar gehele omvang kon begrijpen, is het dan ook, wat de oudsten en het volk tot die bijzondere zegenbede beweegt. Wij weten nu niet of, zoals wij verklaard hebben, men bedoeld heeft, dat Boaz niet alleen voor Elimelech maar ook voor zichzelf zonen verkrijgen zou, of dat slechts aan d zoon gedacht is, door wie hij de gestorvene een naam over zijn erfdeel zou verwekken; in elk geval heeft, zoals het volgende aantoon, de vervulling slechts plaats gevonden, wat het laatste betreft, ten minste er is in het vervolg alleen sprake van Obed, in wie Boaz het geslacht van Elimelech voortplantte. Merkwaardig is het, dat niet alleen in deze zoon de ene vervulling gevonden heeft boven bidden en denken, maar deze ook in de geslachtsregisters niet alleen Elimelechs, maar ook Boaz', zoon genoemd wordt. Evenals het voorheen een goddelijke leiding geweest is, dat Machlons huwelijk juist met Ruth kinderloos gebleven is, hoewel zij bleek niet onvruchtbaar te zijn, zo was het ook een leiding van de goddelijke Voorzienigheid, dat slechts die zoon aan Boaz geboren werd. Dezelfde zoon, die de gestorvene over zijn erfdeel verwekt werd, bleef daardoor een zoon van Boaz zelf, wiens erfgenaam hij daardoor tevens werd; hij verenigde in zijn bezit de goederen van beide vaders, en omdat die van Boaz zeker aanzienlijker waren dan die van Machlon, zo werd hij des te meer de zoon van de eerste genoemd, omdat diens naam door zijn edele gezindheid meer beroemd geworden was in Efratha..

2) Van Perez stamden de voorvaderen van Boaz af, die in vs.18 en 1 Kronieken 2: 5 opgeteld worden. Zoals van Perez, zo zou ook van het nageslacht, dat de HEERE aan Boaz door Ruth zou geven, een talrijke nakomelingschap voortkomen..

14. Toen zeiden de vrouwen van Bethlehem tot Naomi, omtrent wie zij vroeger, bij haar terugkeren uit het land van Moab verwonderd gevraagd hadden: Is dit Naomi? (1: 19vv.):

Geloofd zij de HEERE, die niet heeft nagelaten u heden een lossen 1) te geven, omdat reeds bijna naam en bezit van echtgenoot en zonen onder het volk teniet waren gegaan. De Heere heeft dit verhoed, en zijn naam worde vermaard in Israël en met hem die van uw gestorven man.

1) Met de lossen wordt niet Boaz bedoeld, maar de pasgeboren zoon van Ruth, die nu in de plaats kwam van Machlon, en daarom van Naomi de smart van de kinderloosheid wegnam, en daardoor tevens hoop voor haar werd, dat haar geslacht in stand zou worden gehouden..

15. Die zal u zijn tot een verkwikker van de ziel. 1) Na zo veel bittere ondervindingen (1: 20vv.) zal deze uw vreugde zijn en om uw ouderdom te onderhouden, zodat gij voortaan niet meer uw onderhoud behoeven te zoeken als de armen en vreemdelingen (2: 2vv.). Des te meer zal die zoon een voorwerp van uw vreugde zijn, wanneer gij aan de ondervindingen denkt van de tijd tussen uw terugkomst uit Moab en de huidige tijd, want uw schoondochter, die u liefheeft, zodat zij vaderhuis en vaderland omuwentwil verliet, en alle verwachtingen van haar jeugd varen liet (3: 10), heeft hem gebaard, die u beter is dan zeven zonen; zij is een schoondochter die u tot een moeder maakt, gelukkiger dan een, die zich op verscheidene zonen beroemen kan.

1) Of, terugbrenger van de ziel. Het beeld is ontleend aan iemand, die in onmacht ligt en nu weer bijkomt. Zo was ook deze zoon voor Naomi. Hij herstelde haar weer door de gunst van God in haar vorige staat en zou tevens een middel zijn in Gods hand om haar een gelukkige ouderdom te bereiden..

16. En Naomi nam dat kind, 1) dat Ruth gebaard had (vs.13), en zette het op haar schoot, ten teken, dat zij het als haar eigen kind, als haar erfgenaam aanzag, en werd zijn voedster, 2) degene, die voor zijn opvoeding zorgde.

1) Nu is Mara weer Naomi geworden, en Orpa, wanneer zij hiervan in Moab gehoord heeft, kan niet anders dan haar zuster benijd hebben. Hoe zeker en edelmoedig zijn de beloningen van de Almachtige! Wie kwam ooit tevergeefs onder Zijn schaduw? Wie heeft er ooit bij verloren door op Hem te vertrouwen? Wie heeft ooit het Moab van deze wereld verlaten voor het ware Israël, en heeft zich tenslotte in de ruil niet verheugd.

2) Naomi is overal het beeld van de gemeente van Christus, die door liefde wint, belijdt en opvoedt. Mensen, die haar overigens in het natuurlijk hart vijandig zijn, worden haar gehoorzame kinderen. Als er in de kerk afval en ellende is, dan moeten priesters en predikers zelf als Naomi, boete doen en zichzelf niet verontschuldigen. Wanneer zij liefhebben voelen zij zeker vóór alles, dat zij zichzelf hebben aan te klagen. Wanneer de kerk geen joden en heidenen bekeert, zo is het een teken van een hard hart, wanneer men alle schuld op hen werpt en zichzelf spaart. Hoeveel schuld er op de kerk rust dat zij, door aanstoot te geven, gemaakt heeft, dat duizenden niet tot de Verlosser gekomen zijn, weet God alleen. Hoeveel schuld zij heeft, dat zij de naderenden niet goed verzorgde, met liefde, wijsheid en geloof, dat zal ook eens openbaar worden!.

17. En de buurvrouwen gaven hem, toen zij op de achtste dag de besnijding bijwoonden, een naam, volgens het recht, dat de vrienden en burens hadden (Luk.1: 59), en drukten in deze het gevoel uit, dat de geboorte van het kind bij hen opgewekt had (vs.15), zeggende: Aan Naomi is een zoon geboren, die voor haar is om haar tot vreugde en ondersteuning te zijn; en zij noemden hem Obed 1) (= dienaar): deze is, zoals later (vs.18vv.) aangewezen zal worden, de vader van Isaï (= geluk), Davids (= bemind) vader. 2)

1) Omdat het volgens Deuteronomium 25: 6 eigenlijk de naam Machlon had moeten zijn, tekent Augustinus bij deze plaats aan, "dat zij handelden in de geest van Machlon, die ook aan zijn zoon niet zijn eigen naam zou hebben gegeven." Obed betekent: dienende, en het kind werd daarom die naam gegeven, omdat hij voor Naomi aldus zou wezen..

2) O Moab! uit u zal het onbevleete Lam voortkomen, dat de zonden der wereld draagt, dat over de gehele aarde heerst.

Ruth baarde een zoon, door wie duizenden en tienduizenden voor God geboren zijn; en omdat zij een voormoeder van Christus was, was zij dienstbaar tot het geluk van allen, die door Hem gered zijn, zowel van ons, die uit de volken zijn, als van hen, die van joodse afkomst zijn. Zij was van Gods wege een getuige voor de wereld van de volken, dat hij hen niet geheel had verlaten, meer dat zij op de juiste tijd in het uitverkoren volk zouden worden ingelijfd en deelgenoten worden van Zijn redding..

Hier is Davids afkomst van Ruth. Het was de joden voorspeld, dat de Messias uit de stam van Juda geboren zou worden, en het is later verder geopenbaard, dat Hij uit het geslacht van David zou zijn. Daarom was het tot goed begrip van deze profetieën nodig, dat de geschiedenis van het geslacht in deze stam geschreven werd, voordat die profetieën geopenbaard waren om elke verdenking te voorkomen.

II. Vs.18-22. Het boekje eindigt met een geslachtsregister van Perez tot David, dit geeft het eigenlijk doel te kennen, waarmee het geschreven is; het wilde ons in de geschiedenis van Davids huis vóór David inleiden en op de merkwaardige leidingen opmerkzaam maken, die aan dit huis reeds vóór de tijd van zijn grootste nakomeling ten deel werd.

18. Dit nu zijn de geboorten van Perez, het geslacht, dat de eerste plaats onder de drie geslachten van Juda innam (Num.26: 19vv.): a) Perez, de oudste van Juda's tweeling bij Thamar (Genesis38: 29), die volgens het recht van de Leviraatsecht in de plaats van Ger kwam en voor de eerstgeborene van de stamvader gehouden werd, gewon Hezron (Genesis46: 12).

19. En Hezron gewon, behalve twee andere zonen (1 Kronieken 2: 9), Ram (= hoog), en Ram gewon Amminadab, met wiens dochter Eliseba Aäron trouwde (Ex.6: 23).

20. En Amminadab gewon Nahesson, de vorst en aanvoerder van het huis van Juda onder Mozes (Num.1: 7; 2: 3; 7: 12), en Nahesson gewon Salma, die Rachab van Jericho tot een

vrouw nam, nadat zij zich tot God bekeerd had en zij in de gemeente van Israël was opgenomen. (Jos 6.25" en Matth.1: 5).

21. En Salmon gewon door een van zijn nakomelingen Boaz 1) (2: 1), en Boaz gewon bij Ruth Obed.

1) Als wij aannemen, dat de verovering van Jericho ongeveer in 1451 v. C. plaatsgehad heeft, Boaz daarentegen met Ruth ongeveer in 1202 v. C. gehuwd is (naar onze berekening duurde de tijd van de verdrukking van de Midianieten van 1216-1209, op het vroegst gerekend is in 1212 Elimelech uit Bethlehem gegaan, tien jaar later keerde Naomi terug), dan is er een tussenruimte van 249 jaar; er moeten dus tussen Salma en Boaz enige leden van het geslacht uitgevallen zijn, zoals in geslachtsregisters meermalen namen, die van geen grote betekenis zijn, weggelaten worden (vgl. 1 Kronieken 4: 1 met 2: 50 Ezra 7: 3 met 1 Kronieken 7: 7-10 Matth.1: 8 met 2 Koningen .8: 24; 11: 2; 14: 21 De naam Salmon wordt door velen voor dezelfde als Salma gehouden, door anderen niet, die dan in het verschil van naam het bewijs voor het door ons beweerde zien..

22. En Obed gewon door zijn bij name niet bekende zoon: Isai, 1) en Isai gewon David, 2)de jongste van zijn zeven zonen (1 Samuel 16: 10).

1) Ook tussen Obed (ongeveer in 1201 v. C. geboren) en Isai (ongeveer in 1135 geb.) is de tussenruimte te groot, dan dat men hier niet eveneens het uitvallen van een lid zou moeten aannemen..

Tien leden van het geslacht, van Perez tot op David, worden genoemd. Ook hier is 10 weer het getal van de volkomenheid..

2) Evenals van de oudste tijden de stam van Juda een bijzondere plaats onder de overige stammen van Israël innam (Genesis49: 8vv. Num.2: 3, Richteren 1: 2; 20: 18), zo munt van begin af aan de familie, waartoe Isai behoorde, boven de overige geslachten uit. In de geschiedenis van dit geslacht is opmerkelijk, dat driemaal beroemde heidinnen (Tamar, Rachab, Ruth) voorkomen en de stammoeders van de hoofdlijn worden; in hen werd dus de door de zegen van Genesis12: 3 aan Abrahams nageslacht ingeplante begeerte naar vereniging met het heidendom bevestigd op ware en echt theocratische wijze; een begeerte, die overigens dikwijls een verkeerde richting nam. Hoe door haar, zelfs in de tijden van verval als die van de richters, vroomheid op het edelste en liefelijkste wijze openbaar werd, toont de geschiedenis van Ruth en van Boaz; deze is een voorbeeld van theocratische nauwgezetheid, die een waarlijk gewijde bloem van het heidendom, die haar kelk vol verlangen naar het licht van de goddelijke openbaring in Israël uitstrekt.

Wanneer wij de drie aanhangsels aan het boek der Richteren vergelijken (Richteren 17 en 19 en Ruth), dan zien wij tegenover de beide verhalen van gruwelen in Israël, een liefelijk tafereel, waar een heiden in Israël intreedt. Het is ons niet alleen een intern bewijs voor de waarheid, maar wijst ons ook op de verwerping van de Messias door Israël, op de aanneming

door de heidenen van de zaligheid uit Israël, die door Israëlieten is gepredikt, en het heil dat voor Israël zijn zal, als de volheid van de heidenen zal zijn ingegaan..

De tijd zou komen, dat Bethlehem-Juda groter wonderen openbaarde, dan die in de geschiedenis van Ruth vermeld zijn, wanneer het verworpen Kind van een andere vrouw uit hetzelfde geslacht verscheen, tot Wie de Wijzen kwamen en schatten van goud en aloë en mirre aan Zijn voeten legden. Zijn naam zal eeuwig duren en alle volken zullen Hem zegenen. In de aanneming van Ruth in de Kerk van God en in de gemeente van Israël is een straal van hoop opgerezen voor de heidenwereld. In dat nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend zijn.).

Deze allen zijn door Mattheüs in het Woord in de genealogie van Christus aangebracht, opdat wij zouden weten, dat deze historie niet slechts op David, maar ook op Jezus Christus betrekking heeft, die door allen wordt aangekondigd als Redder en Behouder van het menselijk geslacht, en opdat wij zouden verstaan, hoe in zijn verwonderlijke goedertierenheid de Heere de verworpenen en verachten opheft tot de hoogste eer.

## SLOTWOORD

### *Op het boek der Richteren en het boek Ruth.*

Met betrekking tot de tijd van de geschiedenis, ons in het boek van Ruth meegedeeld, kan het gevoegelijk als een derde aanhangsel van het boek der Richteren beschouwd worden, waarvan de vijf laatste hoofdstukken reeds twee van zulke aanhangsels bevatten (Jud 21: 24). Wat het doel betreft is het als een aanvulling te beschouwen, of zo men wil als een inleiding op de boeken van Samuël. Het laat ons toch een blik werpen in de geest en in het karakter van de voorvaderen van die familie, waaruit David, Israëls vroomste en grootste koning, afstamde, die tevens de belofte had, dat uit zijn zaad de Messias, naar het vlees, geboren zou worden. Het is dus zeer terecht in onze Bijbel tussen de Richteren en Samuël geplaatst, hoewel deze niet de oorspronkelijke plaats is. De Hebreeuwse Bijbel voegt het bij de Chetubim of Hagiographa (De 18: 22). Dat het oorspronkelijk met het boek der Richteren een geheel zou uitgemaakt hebben, is een mening van Josefus, die zeer willekeurig met de boeken van de Heilige Schrift gehandeld heeft (hij rekent in het geheel 22), en die geen voldoende grond heeft. Integendeel geeft de plaatsing onder de Hagiographa ons een fingerwijzing omtrent de vervaardiger van het boek; het behoort noch tot de Richteren, noch tot de beide boeken van Samuël, en heeft tot zijn schrijver geen met name genoemde profeet, die de roeping had in de beschrijving van de geschiedenis van de theocratie in te grijpen, maar een door de Geest tot schrijven opgewekte man, voor wie de Geest des Heeren wakende ter zijde stond. Wie deze geweest is, is niet met enige zekerheid te bepalen; waarschijnlijk een, die met David en de familie-overlevering van zijn huis in betrekking stond, en wel in de laatste jaren van zijn regering geleefd heeft, toen deze koning reeds zijn hoge theocratische betekenis voor Israël verkregen en de Goddelijke toezegging ontvangen had, dat zijn huis eeuwig zou bestaan (2 Samuel .7). Ruth, de Moabitische overgrootmoeder van David, verlangt met haar gehele ziel naar Israëls God en volk en sluit zich bij deze met al de kracht van de liefde aan. Boaz is een waar Israëliet, zonder bedrog, vol heilige eerbied voor elke goddelijke en menselijke



inzetting, vol welwillende liefde en vriendschap voor de arme heidense vrouw; van zulke voorvaders stamde Hij af, in wie al de heerlijkheid van Israël verenigd zou zijn en het zijn koninklijk, volmaakt toppunt bereiken zou.

Opmerkelijk is het dat, terwijl het boek van Ruth aanwijst, uit wat een echt vroom Israëlitisch geslacht de hoofdkoning van Israël afstamt, de laatste hoofdstukken van het boek der Richteren aanwijzen, hoe noodzakelijk een koning voor het volk van Israël reeds geworden was. Dit is een sprekend getuigenis, hoezeer de Geest van God bij het ontstaan van de Heilige Schriften die mannen geleid heeft, door wie zij geschreven zijn, en hen ondanks hun verschillende roeping en gaven, tot eene grote eenheid heeft aaneengesloten; het is echter ook een onmiskenbaar teken, aan welke man wij deze vijf laatste hoofdstukken van het boek der Richteren te danken hebben en in welke tijd van zijn leven hij die geschreven heeft. Wij zullen later (1 Samuel .6: 8vv.) zien, hoe zwaar het eerst voor Samuël was, zich naar de wil van het volk te schikken en een koning aan te stellen; Gods bevel en een daarmee verbonden toezegging kon pas zijn tegenstreven overwinnen en hem bewegen aan Israëls verlangen te voldoen. Zo zou het kunnen schijnen dat Samuël zeker degene niet was, die deze hoofdstukken geschreven heeft, omdat hij in tegenspraak met zichzelf gekomen zou zijn, wanneer hij het koningschap als een weldaad geprezen had, dat hij vroeger zo beslist had bestreden als de ondergang van de door God toegekende vrijheid, omdat het geen volk van onderdanigen, aan menselijke koningen, maar een priesterlijk koninkrijk onder de regering van de Heere van alle heren zijn moest. Maar juist de meegedeelde omstandigheid is een bewijs, dat wat de Talmoed zegt: "Samuël is de vervaardiger van het boek der Richteren," op waarheid berust. Hij, een aanvang van het eigenlijke profetische ambt in Israël, wiens levensbeeld door geen eigenbelang, geen zondige zwakheid besmet is, dat ons veeleer kinderlijke gehoorzaamheid aan het Woord van de Heere en onvoorwaardelijke overgave van het gehele onverdeelde hart aan Diens Geest laat zien deze had, toen hij zijn ambt als richter nederlegde en tegenover de nieuwe koning in het ambteloos leven terugtrad (1 Samuel .12), het volk getroost, toen het bevreesd werd over de eis van een koning. Hij had hun verzekerd: "Vreest niet, gij hebt al dit kwaad gedaan; maar wijkt niet van achter de Heere af, maar dient de Heere met uw gehele hart. De Heere zal Zijn volk niet verlaten omwille van Zijn grote Naam. Het zij verre van mij, dat ik tegen de Heere zou zondigen, dat ik zou aflaten voor u te bidden, maar ik zal u de goede en rechte weg leren." De grijze man kende het volk, en wist, hoezeer zij aan het gevaar blootgesteld zouden zijn, om in de vorige afgoderij weer weg te zinken, wanneer God hen niet op een nieuwe weg leidde. Hoe zal hij zich verheugd hebben, toen hij de zegen van de koninklijke regering zich zag ontwikkelen, toen Saul niet alleen dapper tegen Israëls vijanden streed en het redde van de hand van allen, die het beroofden (1 Samuel .14: 47vv.) maar ook het aanzien van de goddelijke Wet overal in het land probeerde te herstellen en de waarzeggers en duivelskunstenaars uitroeide (1 Samuel .28: 9). Was hij evenwel toen reeds zeker, dat het rijk van Saul niet zou bestaan, zo wist toch Samuël dat de Heere een man naar Zijn hart zocht, die Hij zou gebieden, vorst over Zijn volk te zijn (1 Samuel .13: 14). De tegenwoordige zegeningen van de koninklijke regering waren dus slechts een handgeld, een onderpand van een toekomstige en grotere. Van daar zijn die woorden: "In die dagen was er geen koning in Israël, een ieder deed wat recht was in zijn ogen." Zij zijn neergeschreven als een bewijs, dat dezelfde man, die Israël van de oude in de nieuwe toestand verplaatst had, ook tevreden met de nieuwe tijd geworden was, vergeleken bij het verleden, en

aan de Heere de eer wilde geven, dat de Heere, zoals hij beloofd had (1 Samuel .12: 20vv.), Zijn volk en Zijn werk niet verlaten kon..

Zijn wij overtuigd, dat de vijf laatste hoofdstukken Samuël als schrijver hebben, zo spreekt het vanzelf, dat ook het eerste gedeelte van het boek (1-16) hem toegeschreven wordt. Wie anders was in staat geweest, de geschiedenis van het Godsrijk te beschrijven van de dagen van Jozua tot aan de dagen van die man, met wiens profetische werkzaamheid de gehele periode van de richters eindigen zou? Wie zou in staat zijn geweest dit te doen op die wijze, die geheel met de geest van de Heilige Schrift overeenstemt? Wie anders kon de gedachten over Zijn Godsvolk zo verstaan? Er zijn ook in dit boek kentekenen genoeg, dat Samuël zijn vervaardiger moet zijn. Het vertelt de geschiedenis van de periode van de richters tot aan het einde, tot aan Simsons dood, en kan dus niet vóór hem geschreven zijn; na hem kan het evenmin, om de volgende door Starke genoemde redenen vervaardigd zijn, 1e. hadden toen de Jebusieten nog de burg Sion te Jeruzalem in bezit (1: 21), waaruit David hen dadelijk bij het begin van Zijn regering verdreef (2 Samuel .5: 6vv.); 2e. worden in de boeken van Samuël (1 Samuel .12: 9; 2 Samuel .11: 21) verscheidene geschiedenissen uit het boek der Richteren aangehaald, dus moet het eerder geschreven zijn; 3e. komen in de Psalmen van David (Psalm 68: 8 vv.; 97: 5; 92: 10) nu en dan spreekwijzen voor, die aan dit boek (Richteren 6: 4vv.; 5: 31) ontleend zijn. Wij hebben bij dit derde punt nog te noemen Psalm 110: 6 vergeleken met Richteren 15: 15vv.. Wij voegen hier nog bij de woorden van Hävernicks: "Het is opmerkelijk, dat het werk met de geschiedenis van Simson afbreekt; daarmee staat het van een behoorlijke inleiding voorziene begin van het boek in strijd. Zeer moeilijk is het te verklaren, waarom hier niet de beide richters van het eerste boek van Samuël, Eli en Samuël, mede vermeld werden, wanneer niet de geschiedenis van deze mannen nog in vers aandenken, of zelfs de geschiedenis van de tegenwoordige tijd ware. In dat geval kon men alleen ten doel hebben de oudere gedenkwaardige voorvallen aan de vergetelheid te ontrukken."

Wij nemen dit slotwoord van Dächsel over, omdat wij er volkomen mee instemmen. Wij voegen er alleen nog dit bij, dat indien Samuël zelf de schrijver niet is, dan moet het noodzakelijk een van zijn leerlingen uit de profetenscholen zijn geweest, die onder de leiding van de Geest en door hem daartoe aangespoord zich tot de beschrijving van dit tijdvak uit Israëls geschiedenis gezet heeft..